

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 28 -- Cor.
Pe jumătate an 14 -- "
Pe 3 luni . . . 7 -- "
Pe o lună . . . 2-40 "

Pentru România și
străinătate :

Pe un an . . . 40 -- franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA
Strada Zrinyi Nrul 1-a

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trația.

Mulțămite publice și loc
deschis costă șirul 20 ml

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Câte-va adevăruri

Vom înzista astăzi astăzi asupra unor adevăruri destul de cunoscute dar care, tocmai pentru că sunt prea cunoscute, pot fi scăpate din vedere, ceea ce ar fi un păcat de neertat, dată fiind importanța lor vitală pentru cauza căreia ne închinăm.

Aceste adevăruri trase din observarea dezvoltării popoarelor constituie însuși principiile cari dominează viața neamurilor și se pot reduce la următoarele două mai însemnate:

I. *Un popor nu se poate conserva decât în măsura în care este stăpânit de anumii factori morali cari să lege sufletește pe toți fii lui într-o solidaritate morală, în măsura adică în care constituie o unitate sufletească.*

II. *Un popor nu se poate dezvolta și manifesta alături cu alte neamuri și nu le poate rezista decât în măsura în care este organizat.*

Dacă un popor încetează de a constitui o unitate sufletească devine o masă inertă, brută, pornită spre descompunere. Diferiții membri care-l compun, stăpâniți de interese materiale, de tendințe individuale își caută fiecare rosturile personale, se pot perde în masa altor neamuri ca niște celule dezagregate pe care nici o forță de coeziune nu le mai ține legate de organismul căruia aparțin.

Și deasemenea :

Un popor care nu e organizat este un organism paralizat. El nu poate să reacționeze în nici un fel; funcțiunile lui de

vieață, de dezvoltare, de luptă nu au organe de manifestare. Rezistența lui este nulă. Un pumn de oameni îl pot stăpâni și exploata timp de secole.

Aceste adevăruri sunt atât de banale încât nu e nevoie de nicio argumentare. Dacă totuși cineva ar simți o asemenea lipsă, n'are decât să se gândească la trecutul neamului nostru.

Ceea ce a făcut că acest popor să înfrunte 18 secole de cumplită urgie și totuși să rămâie, a fost, solidaritatea sa morală care forma din el o unitate sufletească. Iar elementul cel mai activ al acestei unități sufletești au fost pe lângă vitregia situației sale, și particularitatea legii sale strămoșești, care unind, în virtutea eceleiaș credințe, pe toți fiii săi, în acelaș timp îi separa de toate celelalte neamuri de credințe deosebite.

Toți aceia cari au ieșit din lăuntru acestei unități morale, au fost mai curând sau mai târziu pierduți și fizicește pentru neam. Căci, un individ izolat nu-și poate conserva firea în sinul unei clase străine. Aceasta este o lege nemiloasă și ea lămurește taina dureroasă a disparițiunii nobilimei noastre. Nobilimea aceasta a dispărut pentru că elementele ei au intrat ca indivizi în clasa nobilimei străine

Și ori câți indivizi ar intra izolat în sinul unei clase, ei dispar fără a-i putea schimba înfățișarea și spiritul chiar când sângele i-l ar modifica cu desăvârșire.

Dar dacă aceste elemente care au eșit

din unitatea sufletească a neamului lor s'au pierdut, în schimb masa poporului, care a rămas în lăuntru acestei unități sufletești, s'a conservat.

Iar ceea ce a făcut că acest popor, cu toate că a reușit să se conserve în masă destul de mare să nu se poată totuși valida politicește și să rămâie atâta vreme robul unor neamuri în minoritate, a fost lipsa lui de organizare.

*

Așa dar, din momentul în care un popor începe să se trezească la o viață proprie, din momentul în care simțul național care, în stare de instinct, dormitează în fiecare neam, se destăpă, devenind din element inconștient, forță conștientă, problema ce se pune pentru el are mai ales aceste două laturi:

Pe de o parte să desvolte cât mai mult factorii de coeziune morală în sânul lui iar pe de altă parte să-și elupte cadre de organizație națională pentru cât mai multe din funcțiunile vieții sale publice, sociale și religioase.

Și dimpotrivă :

Problema ce se pune poporului, care voiește să stăpânească și să asimileze pe altul este: pe deoparte să-i împiedece organizarea; iar pe de altă parte să-i slăbească coeziunea morală. Paralel cu aceasta el va căuta să nimicească cât mai mult acele influențe morale cari țin pe acel popor sufletește izolat de sine, înlocuindu-le prin factori de afinitate.

Rigurositatea acestor exigențe este atât de fatală, încât toată viața neamului nostru, chiar atuncia când asemenea reflecții nu se puteau naște în mintea generațiilor

AȘ VREA SĂ CÂNT...

Aș vrea să cânt, dar nu mai pot...

Privesc îndurerată

Gum mâna-mi tremură prelung

Pe harfa destrunată.

Și-aș vrea să plâng... căzând încet

O rouă argintată,

Să scoată razele scântei

Din jalea-mi picurată.

Ci nu mai pot să cânt, să plâng...

Și-atunci întreb: vieață,

De ce ți-i rostu-atât de amar?...

Dar ea — îmi râde 'n față!

Menton I. 1912.

Vioara din Bihor.

Informațiuni literare

1. Mihail Sadoveanu, *Un instigator* (Prețul lei 1'25)

2. B. Delavrancea, *Irinel* (Prețul lei 2'50)

3. E. Lovinescu, *Scenete și fantezii* (Prețul lei 1'25)

1. Dacă din volumul d-lui M. Sadoveanu eliminăm *Umbre ale trecutului*, care sunt literatură... pentru „Albina“ și care adecă ar avea cel mult rostul desigur neintenționat să despartă cu lipsa lor de putere și interes, cu calmul lor odihnit, două bucăți de putere și de patimă bine studiată: *Vidra* și *Rătăcirăa lui cuconu Toderăș*, rămân treisprezece povestiri care se pot așeza în trei grupe.

Vidra și *Rătăcirăa lui cuconu Toderăș* au înflorit dintr'o sferă, pe care dela început S. a studiat-o cu deosebită simpatie și cu cel mai mare succes. Este sfera iubirei nestăpânite, care nu moare decât la capătul unui trai istovitor, care nu se teme de nici o primejdie, deoarece nu mai vede primejdia; care trece prin trup ca un vițer. Și meșteșugul de-a ne îndreptă despre adevărul patimei este tot cel vechiu și neîntrecut încă de nici unul dintre scriitorii noștri: Figurile se'nființează dintr'odată, dintr'un condei, dintr'o săgetare de câteva vorbe plastice. Cetind pe *Vidra* observați și spațiul ce se dă persoanelor: morarul Iohan, cel descris amănunțit, pentru că și noi trebuie să-l simțim ne-simpatie; morărița ținută în schiță și dintr'o parte numai: a mișcărilor ce chiamă bărbăția;

povestitorul însuș, care nu-și spune decât ecourile acelor chemări și altfel se lasă în umbră. Distribuirea aceasta norocoasă, instinctivă și meșteră a povestirei este mai puțin reușită, mai lipsită de concentrare, în *Rătăcirăa lui cuconu Toderăș*, care a trebuit să îmbulzească în câteva pagini întâmplări de câțiva ani. Aici rămâi deplin mulțumit de-o scenă fericită: masa lui Toderăș înainte de plecare la moșia din Teucuiu, după Agripina, (p. 159—161); nu în acelaș grad și de scena întoarcerii acasă după un an și jumătate de necredință (p. 165—166); și la urmă par'că nu te înșeli dorind ea povestirea să fi avut mai puțin loc pentru țigance și vrăjile lor greu de îmbinat cu chipul cuminte, curat al cucoanei Catinca*).

A doua grupă de narațiuni sunt descoperiri din lumea „oamenilor năcăjiți și umiliți și nebăgați în seamă“; din lumea celor ce ar putea veni „c'un buchet mare și frumos de flori de câmp, cu mirosul codrilor, cu lumina câmpiilor“, dar vin cu „ochii plini de suferință, cu sufletele pline de durere și ertare“; din lumea a cărei mângăiere este răbdarea și a cărei filosofie este neînerederea.

*) In treacăț aș cere suprimarea unui rând, care a ajuns curat clișeu în novelistica noastră. Când ne face portretul simpatiiilor lor, autorii trebuie să spună că nimeni ca ele nu se pricep la câte ceva. Aici la coptul păcii: „— și (pânea) era coaptă așa de bine, cum numai cucoana Catinca știa să coacă“ (p. 143). De câte-ori nu ați cetit astfel de „numai“ „numai“...?

ce ne-au precedat, s'au petrecut în cadrele lor.

Toate eforturile dușmanilor noștri au fost ca să împiedice ori ce început de organizare națională și toate generațiile neamului nostru au luptat pentru a-și asigura cadre de organizație națională.

-Timp de sute de ani biserică noastră nu a fost recunoscută, nu a posedat nici o ierarhie, pentru că această ierarhie reprezentând o nevoie specific românească, nu putea fi împiedecată de a ajunge un organ de forță românească.

Nici un drept românilor ca naționalitate, toate drepturile, până și treptele tronului pentru românul care ieșea din unitatea sa națională. Aceasta a fost lozinca urmată cu o îndelungă neînchipuită de dușmanii noștri.

Dar tot cu o asemenea îndărânicire sutele de generații de dinaintea noastră au luptat spre a obține, începând cu cele mai fundamentale nevoi publice, organe naționale pentru trebuințele lor. Mai întâi popi de țară, apoi egumeni de mânăstiri prigoaniți din loc în loc, apoi vlădici tolerați și tot așa pas cu pas, până la recunoașterea *formulei* a ierarhiei lor religioase.

Dar mai cu seamă vizibilă începe să fie pentru noi această luptă din momentul în care a intrat în faza ei *conștientă* cu marea generație din prima jumătate a secolului trecut, ale cărei eforturi, ale cărei jertfe au avut de rezultat consfințirea autonomiei noastre culturale și începuturile de naționalizare administrativă și judecătorească de care ne-am bucurat un moment.

Cum stăm cu aceste două principii vitale pentru conservarea și dezvoltarea neamului nostru astăzi este, ceea ce ne vom încerca să lămurim în n-rul viitor....

N,

INTERNE

Ziarul „Neue Freie Presse” în contra lui Khuen. Ziarul „N. Fr. Presse” într-un articol se ocupă de tratativele contelui Khuen și între altele scrie următoarele:

„Șefii partidelor rezoluționiste au dovedit

până acum puțină înclinare de a ține seama despre nedumeririle Coroanei și de a lăsa ceva din pretenziunile lor de până acum. Dar cont. Khuen-Héderváry nu este autorizat din partea Coroanei să treacă peste limitele stabilite de ea.

Părerea Coroanei este, că să se trateze numai despre aceea, că oare cu aprobarea partidelor să se facă o declarație din partea guvernului în înțelesul că reforma militară nu atinge drepturile existente ale parlamentului în privința recomandării recruților, ceea ce de altfel se asigură și în §-ul 13 al reformei militare.

Însă partidele rezoluționiste nu sunt mulțumite cu atât. Ele voesc o stabilire precisă a drepturilor majestatică în privința chemării rezerviștilor supletori. Cu alte cuvinte: Ele voesc să zădărnicească voința Coroanei de a mai repeta încercarea făcută cu guvernul *Pejérváry*; ele voesc să împiedice Coroana, ca să numiască un prim-ministru care nu are încă majoritate, ci numai sperază că și-o va putea câștiga cu prilejul alegerilor.

Unui astfel de guvern să nu i-se dea nici bani și nici soldați, iar Coroanei să i-se ia ultimul drept ca să mai poată reține în serviciu pe soldații cari și-au împlinit acei trei ani de serviciu, și să mai poată chema la serviciu pe cele mai tinere trei clase ale rezervei supletoare.

Șurubul care s'ar așeza în legea militară, în tot cazul ar creia în Ungaria un parlamentarism, care ar întrece pe cel englez.

Coroana nu se va învoi la așa ceva, deoarece prin faptul acesta ea ar lăsa din mâni conducerea armatei comune, și mai cu seamă, că parlamentul austriac nicicând nu ar vota o atare lege militară. Dacă cu toate acestea M. Sa monarhul s'ar decide să aducă această jertfă și nu și-ar da seama despre primejdiile viitoare, toate silințele acestea ar fi zadarnice. *Partidele rezoluționiste n'au putut să arate până acum calca pe care s'ar putea asigura capacitatea de muncă a camerei.* Obstrucția durează deja de nouă luni. Însă până acum ea n'a putut să fie amuțită. Legea militară ar fi primejduită chiar și în cazul când s'ar permite o adaogere oarecare la ea.

Rezultatul tratativelor contelui Khuen în Budapesta nu va fi mai favorabil, decât rezultatul audiențelor din Viena.

Părerile ziarelor din Viena despre criza ungară. După părerea ziarului „Reichpost” în cazul când contelui Khuen nu i-ar succeda să găsească o soluție sub condițiunile stabilite deja, este aproape sigur, că și alte personaje vor fi chemate în audiență la M. Sa. Fără îndoială e mai probabil, că acești bărbați, între cari și Lukács, vor prezenta *M. Sale proiecte cu totul deosebite de ale bărbaților, pe cari i-a ascultat până acum Majestatea Sa.*

Ziarul „Zeit” este de părerea, că desarmarea obstrucției este posibilă numai în cazul, dacă con-

tele Khuen ar încheia un compromis cu partidul justhrist în privința sufragiului universal. Adecă, el ar trebui să rezolve în trei săptămâni, aceea ce el nu putu s'o facă în decurs de zece luni. Nu e sigur, și nu e nici probabil, că tratativele contelui Khuen să aibă vre-un rezultat pozitiv. Lui nu-i mai rămâne deci altă cale decât, că, ori să rămână și pe mai departe pe lângă pretențiunile ungarești, ori — să creieze un haos politic. Vremea pretinde însă, că politicianul naufragiat definitiv să fie înlocuit cu un urmaș non potrivit.

Se va întâmpla așa, că numai ministrul care va rezolvi reforma electorală în Ungaria va putea fi ministrul care să rezolve și reforma militară.

Situația în Croația. Despotismul în Croația, introdus de banul Cuvaj la îndemnul contelui Khuen, își are deja fructul său: coaliția sârbă-croată tot mai mult se apropie de adevăratul naționalism și astfel programul desfacerei de către Ungaria cucereste tot mai mult teren.

Din articolele presei croate din Bosnia reiese — deoarece presa croată este strict cenzurată, — că în curând se va încheia o alianță între coaliție și partidul trialist de drept.

Ziarul „Hrvatski Dnevnik” din Serajevo, organul mitropolitului Stadler, între altele scrie următoarele:

„Croații nu vor trimite delegați în parlamentul ungar și prin aceasta cercul de competență a parlamentului comun va fi oarecum limitat, așa fel, că el nici nu va putea decide în chestii comune. Fără îndoială printr'o ilegalitate oarecare vor sdrubi legea existentă, în momentul acela însă croații își vor căuta prieteni în Austria, cari vor împiedeca ilegalitatea ce ungurii voiesc s'o comită. Ungurii vor fi siliți apoi să pazească cu croații, de oarece altfel mașinăria monarhiei se va opri.”

Tovărășia Khuen-Lukács. Ziarul vienez „N. W. T.”, scrie următoarele: „Khuen-Héderváry și Ladislau Lukács vor lucra solidar la rezolvarea crizei. Ambii bărbați de stat sunt de acord asupra felului cum are să se rezolve criza și aceasta nu numai în principiu, ci o înțelegere desăvârșită e între ei chiar și în chestie de amănunt. Dacă Lukács ar fi invitat în audiență de M. Sa, atunci ministrul de finanțe fără îndoială s'ar expune pentru programul lui Khuen. Această solidaritate nu se referă numai la obiectul crizei, Lukács e de aceeași opinie cu Khuen și în chestiunea personală. Despre aceasta se vor convinge în timpul cel mai apropiat și acele cercuri politice cari au avut altă părere în această chestie.”

Cu alte cuvinte, dacă Khuen va sări în fântână, va face la fel și Lukács.

Păcat însă, că la această solidaritate numai unul singur s'a anunțat până acum.

Mie nu mi-a părut rău de niciuna din cunoștințele ce-am făcut aici, din grația lui S., și cred, că nici unui ecitor nu-i va părea rău, ci bine.

Ion Rusu Ungureanu, pribeagul miluit care uită tot răul și crede în frumusețea lumii lui Dumnezeu s'a plămădit filosoful suferinței, din avântul sfânt, pe care — în altă parte — călugărul dintr'un *poet și un filosof*, fostul magistrul îl poartă pe buze numai de dragul traiului bun ce i-l asigură. Lumea nu-i pune unul în locul altuia; poetul îi adună în cartea sa cu aceeași bunăvoință.

Vin apoi birnicii, țărani cu pământul lor, care este fondul celor mai multe probleme: Un sămbure, un subiect de tragedie mare este în partea primă a *Neîmerederei* — unde-i însă Anzengruber-ul românesc, să-l simți în toate adâncurile și să-l înfățișeze bucureștenilor dela „Teatrul Național”? Poate că aude cineva îndemnul acesta? Ceilalți neîmercăzători sunt jehbarii, cari simt că au dreptate și văd că nu-i găsesse apărători. Într' *Un meșter și oamenii lui* s'adună la oraș ceice cred, că „omul fără pământ nu-i om” și surprind aici cu multele meșteșuguri la care se priceap bine. O ironic ușoară, abia simțită, mai mult zâmbire deslușește cât de mult își iubește S. „oamenii săi”. Instigatorul care a dat titlul cărții este Vasile Prună cel cu povestea de boerul ajuns bivol la plug pe lumea cealaltă, ca răsplată, că se purtase rău cu bieții birnici. Ceiți numai și

nu veți uita nici cum îi cheamă și pe ceilalți: Vasile Biană, Ion Bărcănu, Toader Manolache Costan Gherasim, moș Avram din schitul Codrenilor, mult înduieșătoarea văduvă Nastasia. Pentru ce nu-i veți uita? Pentru că aceeași artă îi zugrăvește, cu aceleași mijloace biruitoare.

Este drept că din când în când se ivește câte o vorbă cu înțeles de protest social. Moș Avram se întreabă chiar „de ce să ție țăraniile legile, dacă nici cei mari nu le țin?” Și cei cari cred că au ace de jocul „poporanistilor” încep a șopti că poetul a scăzut aderent al artei cu tendinți. Dar, pentru ce ar lipsi, de pildă, cuvântul lui moș Avram, care înțelege ce spune și știe și cui i-l spune și mai ales care *l-a spus*? Dacă adevărul, dacă verismul devine tendință, dovie! căci el face parte din noi, din lumea noastră, pe care cine-o duce spre bine o duce.

— A treia grupă nu se alcătuiește din povestiri, ci din cercetări. S. cercetează locurile și oamenii pe unde și cu care a trăit al său deșteptător: Ion Creangă, scriitorul. Sunt trei schițe care puține lucruri pot spune. Mai bine par'că; mai mitic.

2. *Irinel-ul* d. D. este o „comedie” în trei acte. Locul acțiunii: București; timpul: 2875. Teza: Irinel, care-i fiica lui Micleș și Iorgu, care-i nepotul lui Micleș, tinerii veri ce se iubesc, ca mai îndrăzneată, el sficioș, vor învinge frica boerului Taso Micleș, care nu poate să zică „da” unde biserică zice „nu”?

Comedia încheie conflictul cu plecarea lui

Iorgu în străinătate și nu dă nici o indicație despre soluția lui. Cine va lua pe Irinel, inginerul pe care Micleș i-l aduce, ca să nu se „amestece” sângele; ori ochii ei roșii vor învinge pe bătrânul Micleș, care învinge pretutindeni, în toate întreprinderile, dar este, în tot decursul comediei, un bătut înainte de a începe lupta, când lupta o dă cu copiii săi?

Acest final semn de întrebare este precădat de o fabulă simplă, cu un comic ușor, abia trezit, nedestepțat cu putere, și de câteva ori chiar destul de obișnuit (Mitrică și Ion).

Lipsind din tot cursul comediei, a fost evident intenție să lipsească înfloririle stilului atât de bogat al lui D. Stilul îmbracă însă potrivit lumea ce umple comedia cu o viață de bunăvoință și cinste, de greșeli care sunt numai ușurințe: piciuni de zâmbet potolit și duișii ce abia adie.

3. *Scenete și fantezii*, adecă: două cuvinte grecești admise în formă franceză.

Dacă coperta n'ar avea sub acest grecism franțuzit un portret, care stabilește identitatea autorului cu acel domn care este în adevăr literatul E. Lovinescu, aș fi crezut că s'a ivit al doilea E. Lovinescu, căci pe cel dintâiu îl cunoșteam *altul*, sau îl vreau *altfel*.

„Scenetele și fanteziile” sunt fructe necoapte; au câteva colorii; rar bat pe ici pe colo în copt, dar sămburele negru al maturității lipsește.

Ca să împlinescă doar coala a 10-a, să

Confesionalism

Impotriva acestui păcat național, care, în proporții diferite ne roade de sus până jos, dela înalți prelați, — o mărturisim cu durere — și până la opincă — împotriva acestei belele grele, de care parecă nu e chip să scăpăm, s'au ridicat de mult toți oamenii cu judecată sănătoasă.

Avem încă destui nenorociți dintre aceia cari sunt în primul rând greco-orientali ori greco-catolici — și numai în rândul al doilea români. Pentru mulți din aceștia școala din satul cutare e greco-catolică ori greco-orientală și la sfârșit e apoi și „română”. Invățătorul e al școlii greco-orientale ori greco-catolice — „române”. Tot asemenea bieții școlari și servitorul. Nu mai vorbim de arhiva școlii, de registre, de hărți, de tablă, de ceasornic... Toate sunt ale școlii greco-catolice ori greco-orientale „române”.

Toate pe pământul acesta românesc sunt cu cea mai mare grijă împărțite — la „greco-oriental” și „greco-catolic”; numai dușmanii noștri, ai școlii „greco-catolice” și „greco-orientale” *române* trăiesc toți deavalma în bună înțelegere și sunt, toți fără deosebire, servitorii credincioși ai ideii de stat — nici calvin, nici unitar nici catolic — maghiar.

Trebuie să te prindă mirarea, de unde atâta rătăcire și atâta persistență în această rătăcire — formală fie măcar.

Poate chiar învățătorului, căruia în adevăr i-e silă de această rătăcire națională, i-e teamă să nu fie bănuț de mai marii săi, că e prea puțin greco-oriental ori greco-catolic, și-și pune toată grija de a scrie și rosti după tipic numele școlii... Tot așa de altfel suntem siliți și noi în acest arti-

tipărit *Isvorul* și *Nourul*, care trebuie să fie scris de mult, deși autorul, foarte tânăr.

Restul este plin de figurimi frivole: Silvia care-i „și a mea și a ta” — iar *ei* sunt doi prietini buni; Tina, care dacă n'a fost într-o anumite zi de curse a fost înainte și va mai merge încă la amicul bărbatului său; transparenta Mimi, pentru care Coco se mută dela Iași la București; Critia și Venus din travestirea lui Homer. Nu scapă nici copila Meg, cea de opt ani, căreia Tonton cel de șaiszeci de ani îi aruncă vorba: „Ai început de pe acum, Meg!” Femeiștele acelea — nu Meg — sunt atât de lipsite de creier și de inimă, încât, dacă sunt așa, nu pot să ne intereseze. Dacă sunt așa, ce-l va fi îndemnat pe autor să prindă în proza sa astfel de căfelușe.

Am aruncat o vorbă: frivolitate. O repetez și în fața modului cum este travestit Homer și Iov. Liniile generale sunt din cântecul VIII al Odiseei, în care Demodocos cântă despre Ares și Afodita, de „înveselește” pe Odiseu și pe toți Feacii. Cu travestia cine se va înveseli? Poate ciceronistii. Si pentru ce acel venerabil Iov trebuie adus în situația în care se află un câine ce-și caută priu păr purecii care-l mănâncă? Neputând să scape de purecii inventați de Satana, Iov se îndoește de Iahve, iar acesta trimite un înger să-îca vieața!

Este de prisos să critic această carte. O constat numai scrisă pentru un public care nu-i cel ce mă cetește pe mine, în gazeta aceasta. Publicul acestei gazete nu trebuie să întrebe nici ce însemnează ultimul cuvânt din foiletonul meu: pe când putem aștepta dela S. Lovinescu nu Gamiani bucureștenese?

G. Bogdan-Duică.

col s'o scaldăm mereu între „greco-catolic” și „greco-oriental” și să nu scriem numele unei confesii fără celălalt și nu totdeauna același înainte, ori același înapoi — ca să nu se găsească vre-un cap triumfiular și să însinuie, cu răutate, că „Românul” e „organul partidului greco-catolic național român — și vice-versa — din Ungaria și Transilvania”. Numai după ce redactorii ziarului s'ar turci — de pildă — ar putea să scrie fără grija de a trezi bănuții în vre-un cap prea greco-oriental ori prea greco-catolic „român” — și vice-versa.

Dacă e însă vorba de acei cari sunt cu toată seriozitatea greco-catolici ori greco-orientali mai înainte de a fi români, apoi ei se pot împărți în două categorii distincte, foarte bine hotărnicite prin sorgintea greco-orientalismului ori greco-catolicismului lor „român” intolerant.

Sunt cei bănuții de interes și cei bănuții de... sărăcia minții.

Prima categorie e foarte bine reprezentată în clerul nostru greco-catolic ori greco-oriental — dacă nu exclusiv — și mai vărtos sus decât jos... Din pricina aceasta unii dintre clericii satelor noastre nu se uită cu destulă dragoste spre Sibiu, iar alții spre Blaj, care are alături câmpia Libertății, care, slavă Celui de sus, e a buinicilor noștri greco-orientali și greco-catolici.

Din pricina unor astfel de oameni, din ambele categorii, unele sate au școală greco-orientală și greco-catolică, în loc să aibă o școală ori la nevoie două școli *românești*, a căror conducere și întreținere fiind una, se poate realiza întotdeauna o îmbunătățire și o economie.

Pentru îndreptarea acestui rău mare, ale cărui urmări le-am simțit și le simțim, zilnic, ale cărui rezultate își produc efectul în viața noastră politică și socială la fiecare pas, nu avem alt mijloc decât lumina pentru categoria rătăciților, iar pentru vinovați un tratament potrivit calității lor.

Fiindcă ori cât am regreta existența unor astfel de oameni în rândurile clerului nostru, ori ale intelectualilor noștri, în general, ne bucurăm și suntem racunoscători când ni se aduc la cunoștință fapte neiertate de confesionalism vinovat — menite să pună *confesiunea* mai presus de interesele naționale.

Glume

X... e de o gelozie ridicolă, gata să explodeze în orice moment.

Nevastă-su îi zicea ieri:

— *Dragă, trebuie să-mi cumpăr o rochie; nu mi am nimic ca să ies cu tine.*

Numai decât X... încruntând din sprâncene:

— *Cu alte cuvinte ai ce-ți trebuie ca să ieși cu un altul?*

*

La criticul influent.

— *Dragă maestre, îți prezint cel din urmă volum al meu de versuri.*

— *Foarte drăguț, în adevăr... (Aparte) cel din urmă... De-ar fi adevărat!*

EXTERNE

Turburările din China. Ziarul rusesc „Ruskoje Slovo” anunță că vice-regele din Sviensi, generalul Silenung, s'a îndreptat cu o mare armată spre Peking spre a restabili dinastia Mandșu.

Șeful reacționarilor, Syandjoli, organizează o revoluție în Nord.

Agencia Westnik află că vestea răspândită în străinătate despre proclamarea republicii III este inexactă.

Guvernul local este în deplin acord cu guvernul central.

Domnește liniște deplină.

Agencia Stefani află din Peking cu data de 24 martie st. n. că ministrul Italiei a pus cazarma italiană din Tientsin la dispoziția contingentului rus de 400 oameni sosit aci pentru apărarea liniei ferate. Ministrul Rusiei a primit această ospitalitate.

*

Părerile presei engleze asupra sporirilor militare ale Germaniei. Ziarul „Morning Post” se ocupă de aproape de proiectul militar german și crede că e acum treaba Angliei să găsească un răspuns la cele două noi corpuri de armată proiectate de Germania.

Germania a mobilizat, în afară de presa sa, pe profesorii săi, și aceștia au declarat, că mai întâiu trebuie să fie făcută inofensivă Franța, fapt pentru care e nevoie de o sporire a forțelor militare, înainte de a se începe o acțiune împotriva Angliei.

Aceste preținse planuri ziarul „Morning Post” crede că vor putea fi zădărnice printr'o sporire a armatei de invaziune engleză dela 100.000 la 200.000 oameni.

Anglia are datoria de a veghia asupra libertății Europei.

*

Franța și sporirile militare ale Germaniei. Proiectul sporirilor flotei și armatei germane n'a surprins în mod deosebit cercurile guvernamentale franceze, de oarece corespund așteptărilor ministerelor de războiu și de marină din Franța.

Se asigură însă, că consiliul superior de războiu și consiliul superior al marinei se vor ocupa de aproape în ședința viitoare, cu noul proiect german, pentru a stabili în ce grad trebuie să se procedeze la o sporire a forțelor militare ale Franței.

*

Apropiata vizită a regelui italian în Rusia. Ziarul „Echo de Paris” anunță a fi aflat din sursă bineinformată, că regele Italiei va face în anul acesta o vizită țarului Rusiei.

Tratatul relative la această vizită începuseră încă înainte de izbucnirea războiului. Călătoria fu apoi amânată.

Actualmente regele Italiei pune mare preț pe întărirea relațiilor amicale dintre cele două popoare.

Dupăcum se asigură în cercuri bineinformate punerea la cale a acestei vizite e accelerată acum prin atitudinea favorabilă a Rusiei față de Italia în timpul războiului italo-tare.

*

Inarmarea Franței. Vestii sosite din Paris anunță că drept răspuns la proiectul militar al Germaniei ministrul de război al Franței în curând va depune în cameră un proiect militar, a cărui realizare va costa 700-900 milioane franci.

Se crede că camera va primi acest proiect mai ales, că membrii mai de seamă ai camerei sunt dispuși a aduce ori-ce jertfe, de această natură.

Guvernul a hotărât, di-olvarea misiunii militare din Marocco și înlocuirea ei dela 1-lea mai cu armata șeriffilor. Comandantul acestui corp de armată va fi subordonat comandantului suprem al armatei din Marocco, care funcționează azi ca ministru de război al sultanului.

*

Alegerile în Grecia. Luni, au fost alegerile parlamentare în Grecia și s'au sfârșit cu biruința aderenților prim-ministrului Venizelos.

Rezultatul alegerilor e: 147 aderenți ai lui Venizelos, 3 alui Zaimis, 7 alui Mavromihalis, 8 a lui Rhallis și 8 independenți. Intre cei aleși este și fostul comisar în Creta: Zaimis, iar între cei căzuți fostul prim-ministru și conducătorul opoziției Rhallis.

În Grecia se fac alegerile parlamentare prin un scrutiniu de liste. În total se aleg 181 deputați. votarea este directă și universală.

Rezultatul acestor alegeri asigură rămânerea guvernului actual cu Venizelos în frunte, probabil pe timp îndelungat. Venizelos a avut pe toți conducătorii partidelor contra lui și mai cu seamă conducătorul opoziției Rhallis care desfășurat o acțiune foarte agitată contra lui. Deși influența personală a contrariilor guvernului, a fost foarte mare, Venizelos cu guvernul său a învins, și această învingere se datorește încrederei poporului grecesc. Prim-ministrul Venizelos a declarat, că în urma majorității, care i-a câștigat-o poporul, va fi în poziția de a putea sfârși munca începută pentru ridicarea țării sale.

Pericolul, ce s'ar putea naște din împrejurarea, că 69 deputați aleși pe insula Creța și aderenți ai comitetului revoluționar, voiesc să intre în parlamentul din Atena, Venizelos a delăturat dela sine, declarând, că în chestiunea aceasta va avea să hotărască curia. Se crede, că intrarea deputaților crețani în parlamentul grecesc va da prilej la demonstrațiuni mari.

Rusia și Turcia la granița Persiei. Din o surșă competentă din Petersburg ziarul „Journal des Débats” primește știrea, că guvernul turcesc a trimis doi oficiali înalți la Urmia, aflând de necesar, ca să controleze la fața locului, ca autoritățile localităților împlintau ordinele date de el. Amândoi oficialii au plenipotență nemărginită, ca să des-administravă sau militară ar fi cerută în privința bile contra Rusiei. Aceste măsuri sunt fapte penitînând cont de dorințele turcești și le-a luat Turcia rînta ca dificultățile Rusiei și pătrunsă de dorința să dispară, vite la granița turco-persiană.

Alegerile din Turcia. Telegramme sosite din Constantinopol anunță că partidul june-turc în cele mai multe cercuri electorale a învins la alegerile delegaților. Din multe părți ale Turciei sosec știri despre abuzuri comise cu prilejul alegerilor.

Știri sosite din Asia minoră asupra rezultatului alegerilor concordă în a spune că pretutindeni candidații comitetului june-turc au obținut majoritatea asupra candidaților acordului.

Seik-ül-izlam a lansat un apel în care oprește femeilor turcoace purtarea hainelor moderne și, conform dispozițiilor cuprinse în legile religioase, le proveacă să se prezinte numai cu voal des pe față în public.

Greva din Anglia. Pertractările dintre greviști și proprietarii de mine s'au întrerupt definitiv. Delegații greviștilor întruniți în consiliu acum pertractează despre aceea, că oare să recomande greviștilor reînceperea lucrului, sau ba.

După telegrammele sosite mai în urmă delegații greviștilor dela minele de cărbuni nu au întrerupt încă pertractările cu proprietarii de mine, mai ales că pretensiunile lor sunt sprijinite și de guvern.

Mac Kenna, secretarul ministerului de interne a anunțat Camerei, că este de dorit a se continua pertractările referitoare la minimul de plată ce ar fi a se da muncitorilor de mine.

Camera, după discursul ministrului-președinte **Asquith,** a respins proiectul partidului muncitoresc, proiect, care dorește să statorească minimul de plată a unui muncitor în cinci shillings pe zi.

S'a făcut cunoscut, că regele nu va asista anul acesta la „Prix-ul Grand National”, la cea mai renumită alergare de cai a anului. Într-o scrisoare, adresată lordului **Derby,** regele zice, că din cauza grevei minerilor îi este imposibil a părăsi anul acesta capitala.

Ministrul-președinte **Asquith** a fost primit în audiență azi la Maj. Sa regele, și — după cum se vorbește în cercurile bine informate — ministrul-președinte a prezentat demisia cabinetului. Regele nu a primit demisia, cu motivarea aceea, că situația creată prin greva minerilor un alt guvern cu atât mai puțin ar putea-o aranja.

Tulburările din Persia. Fratele exșahului Ali Mohamed, principele **Salard-ed-Daulch** a refuzat a îndeplini cererea Angliei și Rusiei comunicată dânsului în formă de provocare, de a părăsi imediat teritoriul Persiei. Guvernul persan în conțelegere cu Anglia și Rusia a trimis un detașament de 500 soldați în contra pretendentului de tron, care a devenit celebru prin cruditățile comise în contra partizanilor actualului regim.

În decursul retragerii în capitală a detașamentului trimis în contra partizanilor fostului șah, o droaie de răufăcători au început a jefui pe străde, atacând chiar și pe ruși. Patrulele rusești au restabilit ordinea. Partizanii fostului șah s'au retras și se crede, că vor primi amnestia promisă, mai ales, că între ei se află foarte mulți cari prevăd pericolul ce amenință Persia, ca stat, prin tutoralul inaugurat de Anglia și Rusia în timpul din urmă.

Tot din aceste motive și-au dat demisia șeful guvernamentului **Horassan** și comandantul suprem al trupelor persane.

Vase de război contra republicii Portugalia. Din Lisabona se telegrafiază: deputatul **Nerazes** răspuns în ziarul republican „Lucta” la propunerea conducătorului regaliștilor, a căpitanului **Conceiro,** ca **Nerazes** să-și publice documentele pe baza cărora republicanii au ridicat acuza contra regelui **Manuel:** că acesta ar fi cerut în ajutor vase de război dela Germania pentru ca să împedecede cedarea coloniilor portugheze. **Nezares** în răspunsul său declară, că documentele referitoare la aceasta tradare a regelui **Manuel** nu le poate da în publicitate din motive de o natură internațională, dar el asigură pe cuvântul său de onoare, că regele **Manuel** a cerut ajutor străin în contra republicii.

Sultanul Mulai Hafid și protectoratul francez. „Kölnischer Zeitung” anunță din **Tanger,** că sultanul **Mulai Hafid** nu voiește să iscălească contractul cu privire la protectoratul francez.

Se crede, că el mai curând va abdică, decât să se supună Franței. O mare indignare au cauzat pretențiunea ambasadorului **Regnault,** de a descinde în palatul sultanului. Sultanul ca să împiedecede aceasta, a depărtat ușile și ferestrele palatului și a stricat padimentul saelor, încât în palat e imposibil să locuiască cineva.

Problema poporului de pe Jiu

Cu cât interes am cetit articolul „de pe valea Jiului” din nr. 45 a „Românului”, cu atât mai mare mi-a fost părerea de rău văzând, că acela pare a intenționa mai mult criticarea stărilor și conducătorilor de azi, decât meritul chestiei, și la tot cazul, articolul nu e scris de unul, care însuși s'a ocupat vre-odată de mântuirea poporului de pe Jiu.

Netăgăduit, poporul de pe Jiu se află într-o stare deplorabilă. După o viață așa zicând de nomazi, schimbările culturale de aici l-au aflat nepregătiti și, ca indienii din America, nu-i în stare să se susțină în împrejurările schimbate, în lumea nouă, ce s'a creat în jurul lui. A sărăcit materialmente, a decăzut moralmente.

Care e cauza? Lipsa de conducători? Nu-i vorbă: până acum 10—20 ani afară de preoți și învățători altă inteligență română nu era pe aici; iar preoții, învățătorii aveau pregătirea mai modestă a timpului.

Azi însă sunt destui preoți cu învățătura, oameni tineri, poți presupune despre toți, că nu-și bat capul cu interesele poporului? Oare n'ar fi predicând aceștia poporului? Oare nu s'au ținut, în interesul moral al credincioșilor, în anii din urmă misiuni populare mai în fiecare comună? Oare nu s'au zidit o mulțime de școli noi pe Jiu? Oare n'ar fi umblând foi, cărți poporului pe aici? În parohia mea umblă vre-o 10 „Libertăți”, vre-o 10 „Solii” dela Cluj, sunt vre-o 15 membrii ajutători

ai „Asociațiunii”. Așa cred că e și în alte comune.

E vorba însă, că primejdia e mare. Cu mult mai mare, decât ar gândi omul. Trebuie să se știe, că din partea stăpânirii se lucrează direct la nimicirea elementului românesc aici la graniță, ca să se vâre un ic între Ardealul românesc și între România liberă! „Intărirea elementului maghiar la graniță”: aceasta a fost devisa acțiunii de cărbuni a guvernului **Wekerle.** Spre acest scop lucrează guvernul atât direct, cât și indirect prin societăți private! Deci pe cât e vinovată neglijența din partea românească, tot pe atât puterex cea mare dușmănu nouă lucrează împotriva noastră.

Priviți lucrurile prin această prizmă, cred că va înceta orice judecător drept, cu invinuirile și va vorbi mai bine despre mijloacele de îndreptare. Orice acțiune însă mi-se pare foarte greu de duce în această neegalitate a puterilor!

Cel mai mare rău al poporului nostru e beția. Acesta l'au aflat stăpânitorii, de cel mai distrugător mijloc pentru ai noștri. Și nu s'au îngelat. Poporul de pe Jiu e cu totul în brațele alcoolismului. Un popor fără cultură, un popor cu viață de nomazi, fără locuințe omenești, fără hrană regulată, fără sate, ca alte sate, fără altă distracție decât beutura și crisma: cum să nu fie prins de această cursă? Ei, dar cum vei ajuta aici, d-le? Ce predicii, cu articole de gazetă, cu bănci? Poporul nu de sărac pierde, căci pentru moșia ce o pierde prin expropriere, capătă bani frumoși, dar nu se știe folosi de bani: îi dă toți pe gârla jidănilui. Cu toate acestea stă, că cei mai mulți sunt îndatorați la bănci până în gât. E drept și aceea, că băncile străine lucrează cu dobândă foarte mare, trăgând și pelea de pe datornic.

Față de acestea „Ardeleana” ar putea lucra foarte mult, fiind cel mai solid institut. Aud însă, că ea, adevărat filiala ei încheie în **Petroșeni** bilanțul cu mai puțin profit anual. Care e cauza? Lucrează cu prea puțini oameni, ori altceva? nu știu.

Că nu s'ar lucra nimic din parte românească pe Jiu, e o nedreptate a se zice. Că multora poate mijloacele materiale nu le-au permis încă să se înscrie membrii fondatori ori pe viață la „Asociație”, ca să-și dobândească prin aceasta titlul de „neobosiți”, — e regretabil! Că d. avocat **dr. Kis Kálmán:** are și o explicație.

E interesant, că deodată cu X din România se ocupă de problema poporului nostru din Jiu și fițuica ungurească **Petrozsény és Vidéke.** În delimitațiunile numerii constată, că poporul nostru e un element anticultural, care nu e capabil pentru muncă industrială (înțelegem pentru a se face lucrător la societățile de mine), decât numai dacă își pierde țara și moșia strămoșească.

Iar viitorul lui pretinde acomodarea ocupațiilor industriale. Concluzia: sărăci-ți-l despoziț de tot ce a moștenit și apoi îl veți face băies, de băies ungur!

Da, o muncă sistematică din partea românilor, se impune! Ideea unui despărțământ nou al „Asociației” pe Jiu nu e nouă. E însă bună, dacă se va face cu prepusul de a și lucra ceva, nu cu în alte despărțăminte.

Căci ceva s'ar fi putut lucra și din partea despărțământului **Hațeg.** Se cere însă ca despărțământul Jiu al „Asociației” să se facă cu sprijinul tuturor factorilor și toți cu o inimă să se gajeze sub steagul lucrării pentru mântuirea poporului.

Dr. N. Brănzău.

Cu greu se poate găsi un om, care să se mească să-și expună viața pentru un adevăr. Și pot găsi însă ușor zece mii gata să moară pentru o credință.

Credințele au făcut să se nască din nimel opere de artă, pe care nici o gândire rațională le-ar fi putut produce.

Gustavo Le Bo.

„Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin”.

Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
mobile frumoase, ieftine
și bune

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

**Alegere mare întru
souri pentru mirese**

Vânzare în rate fără ridicare de preț.

Scrisoare din București

Amintirea unui dispărut.

În orașele mari cum sunt Bucureștii, viața este atât de intensă, atâtea fapte se petrec, alun-gându-se vertiginos unele după altele, atât de ocu-pată este mintea omului cu ceva nou, cu o im-presie veșnic proaspătă încât noțiunea timpului suferă o modificare totală. Evenimente care s'au pe-trecut ieri alaltăieri, ti-se par fapte întâmplare peste ani și ani de zile atât de multe imagini noi se îngrămădesc la moment între ele și momentul de azi întunecându-le conturile în mintea noastră.

Chipuri care credeai că niciodată, impresii ce păreau că s'au fixat pentru totdeauna în conștiința lor, nume care ani și ani de zile le-ai auzit rostindu-se necontenit și pe care le credeai că vor rămâne eterne în amintirea ta și a semenilor tăi abia după unu doi ani se șterg, dispar cu desăvârșire de parcă n'ar fi fost. Și când cineva, vre-un cre-dincios devotat al lor le scoate de sub vâlul a-morțit al tăcerii pomenindu-le ai nu știi ce im-presie ciudată de ceva care a fost vreodată peste ani și ani de zile în timpuri imemorabile.

Această senzație am avut-o ieri la conferința pe care d. N. I. Apostolescu, un elev al regretatului profesor Tocilescu a ținut-o la Atenen.

Până mai cum doi ani bătrânul dar vecinic tânărul la inimă Gr. Tocilescu, încălzea inimile noastre la Universitate, cu prelegerile lui pline de o vibrantă simțire pe care el reprezentant al marii generații cari au pus bazele științei române în toate direcțiile știa să-o pună cu atâta înalțare.

Oare câți dintre noi cei care-l auziau atunci, care ne împărtășiam de dragostea lui de dascăl blând și senin, ne-am fi închipuit că va dispărea atât de curând și că dispărând va fi atât de re-pede șters din mintea noastră.

Gândindu-te la toate acestea parecă nu știi ce tristețe te cuprinde. Amintirile acestea au un nespun farmec de nostalgie și de tristețe. Aseme-nea retrospectivii făcute din când în când îți dau parcă o iconă a întregii noastre vieți omeneste de mizere cu toate frivolitățile și meschină-riile ei.

Și totuși Gr. Tocilescu nu a fost un om care să merite o asemenea uitare. Suflet entuzias, inimă de artist, în tot ce a scris el străbate un suflu de simțire care se subjugă. Membru al unei generații mari el a avut toate calitățile acelor care au re-prezentat-o întreaga gamă de competente care o găsești la un Odobescu, la un Hașleu se reîntâl-nește și la Tocilescu. Istoric, slavist, conferențiar fermecător, literat plin de avânt, precum se poate dovedi din numeroase pagini ale operelor sale, el a fost pe terenul specialității sale de arheologie și epigrafie un cercetător foarte exact, foarte conștiin-cios, apreciat de toți savanții specialiști străini.

Toate acestea ni-le-a expus în cuvinte foarte frumoase d. N. I. Apostolescu, un bun elev al ră-posatului profesor.

De câțva timp aici luptele de partid au că-pătât o vioiciune neobișnuită. De aproape 10 zile circulă zvonuri cu privire la o eventuală cădere a guvernului. Unele ziare—firește cele de opoziție—vorbesc chiar de o criză în toată legea.

Aceste zvonuri, pe care și „Românul” le-a în-registrat la timp, au găsit ecouri în presa din străi-nătate. Adevărul este că prin retragerea opoziției din parlament s'a creat o atmosferă politică abor-mală care ușor se poate rezolva într-o schimbare de guvern.

Până când aceasta să devie o realitate însă opoziția nu stă cu mâinele cruciș. Ea a pornit o vie mișcare de agitație prin întruniri. Duminică a avut loc o mare întrunire cu delegați, după care urmează necontenite întruniri unele însoțite de de-monstrațiuni și de inevitabile frecări cu poliția. În timpul acesta au urmat numeroase audiențe la pa-lat care au întărit și mai mult zvonurile despre criză.

În sfârșit pe ziua de ieri s'au făcut ultimele namiri în Sinod care încheie definitiv criza reli-gioasă.

La sinodul convocat în ședința extraordinară a participat și d. C. C. Arion, ministru al cultelor, comunicând numirea în cele două locuri vacante a P. C. Arhimandrit Vartolomeu Ștănescu ca arhie-reu cu titlul de Băcăuanul și preotul Ec. C. Pe-trescu ca arhieru cu titlul de Botoșăneanul.

După comunicarea numirilor d. ministru a

făcut o scurtă cuvântare spunând că acum pacea e pe deplin restabilită și și-a exprimat dorința ca să se supravegheze mai de aproape această insti-tuție fundamentală a statului român spre a nu se repeta furtuna care a hantuit-o până acum.

I. P. S. mitropolitul primat și I. P. S. Pimen mitropolitul Moldovei au răspuns mulțumind d-lui Arion de serviciile aduse Bisericii.

Acesta a fost ultimul act al îndelungatei crize, acum sinodul e complet.

București, 14 martie 1911.

Coresp.

Cronica externă

Relațiile italo-germane. — Vizita lui Wil-helm al II-lea.

Marele ziar francez „Le Temps” serie următoarele relativ la întâlnirea celor doi suverani al Italiei și al Germaniei.

De astă dată întâlnirea între Wilhelm al II-lea și Victor Emanuel are loc în condiții cu totul speciale din cauza războiului între Italia, aliata Germaniei și Turcia amica ei. Dată fiind gravitatea momentului pre-zent, este de așteptat ca să urmeze între cei doi suverani conversațiuni de interes politic cu toate că nu sunt însoțiți de cei doi miniștri de externe respectivi.

Păstrând toate rezervele constituționale nu se poate spune că Victor Emanuel are mai puțin gust decât Wilhelm al II-lea de a urmări prin sine afacerile străine ale re-gatului său, este și el un factor pozitiv al politicii externe a Italiei.

S'au spus multe lucruri inexacte asupra raporturilor personale dintre regele Italiei și împăratul Germaniei. De fapt nu există între ei aceea caldă amicitie care exista între Wilhelm și Humbert.

Actualul suveran al Italiei are un tem-perament cu mult mai rezervat decât tatăl său și poate pentru acest motiv nu s'a stabilit o amicitie între el și Kaiser, pe când dimpotrivă oare-care afinitate de ca-racter a creat relații mai intime între acest din urmă și țar. Dar aceasta n'a împede-cat că raporturile personale ale celor doi suverani să fie întipărite de o mare stimă reciprocă și de o perfectă cordialitate.

S'au spus de asemenea lucruri ine-xacte asupra preferințelor personale ale lui Victor Emanuel și pentru faptul, că prima lui vizită după suirea pe tron a fost făcută la curtea rusă. Adevărul este că regele ita-lian a simțit importanța „amicițiilor” pe lângă aceea a alianțelor și a căutat să le cultive.

Este incontestabil că aceste amiciții cu Franța, Anglia și Rusia s'au dezvoltat mult sub domnia sa. Totuși baza politicii externe a Italiei rămâne triplicea care a fost reînviată doi ani după suirea pe tron alui Victor Emanuel și care probabil va fi reînviată încă odată.

S'a mai afirmat că actualul rege ita-lian ar fi austrofob. De fapt de acord cu poporul său, nu a voit de cât să sporască forțele de uscat și de apă ale țării sale spre a-și asigura o poziție egală în tri-plice.

De altfel relațiile între dinastia de Savoia și cea de Habsburg sunt exclusiv epistolare și ceremonioase, din cauza acelei vizite făcute la curtea din Viena, care n'a fost nici odată întoarsă. Cei doi suverani nu s'au apropiat personal nici odată, dar se știe că Francisc Iosif profesează o mare stimă pentru aliatul său italian.

Deci Wilhelm II formează trăsura de unire între împăratul Austriei și regele Italiei.

Aceasta este situația.

De notat este un curent care există în multe cercuri italiene, că în conversa-țiile regelui Italiei cu aliatul său, acesta să-i declare că Germania ar trebui să se ocupe mai puțin de amicitia cu Turcia și ceva mai mult de interesele Italiei.

Chestia reînnoirii triplicei nu e direct pe tapet, se crede însă, că ea se va face și din faptul, că altfel decât — alianța s'ar desface, ar urma numai decât un conflict austro-italian.

Cercurile autorizate susțin că în con-voorbirile dela Veneția s'au luat de obiectiv chestiunea de a se rezolvi criza italo-turcă fără a se diminua prestigiul Italiei.

Războiul italo-turc

După știrile pe cari le primim astăzi, flota italiană se află în portul de război dela Spezia iar de aci, probabil, ea va merge în Siracusa. Portul acesta este situat pe țărmul ostic al Siciliei, deci el este un punct natural de plecare al operațiunilor de război spre marea Egeică.

Din Petersburg se telegrafiază, că flota italiană nu va ataca Dardanelele, ci va face numai o demonstrație. Ni-se anunță, că gru-pul italian al uniunii interparlamentare va părăsi uniunea și nu va reîntra în ea până când uniunea nu va primi punctul de ve-dere al Italiei în înțelesul, că uniunea acea-sta nu se poate face judecător în conflictele internaționale.

Acțiunea pentru pace a Rusiei.

Petersburg. — Ambasadorul italian, Melegari, a plecat joi la Roma, de unde după o ședere de două zile, s'a reîntors la postul său.

În cercurile diplomatice se consideră călătoria la Roma a ambasadorului italian ca fiind în legătură cu acțiunea de pace a Rusiei, care după cum se afirmă că, nu trebuie încă considerată ca eşuată.

În trecerea sa prin Viena, ambasadorul a avut o conferință cu ambasadorul italian la Viena, du-cele de Avaroa.

Situația la teatrul războiului.

Roma. Agenția Ștefani află din Tripolis că nimic nou nu s'a petrecut la Tripolis, Homs, Derna și Benghazi. Calea ferată între Tripolis și Santa Barbara spre Ainzara e gata și trenurile cir-culă cu activitate dela 19 martie. Indestularea tru-pelor se face acum cu ușurință prin această cale ferată.

Debarcările la Benghazi au reînceput.

Vase italiene în Dardanele.

Milano. — Ziarul „Secolo” publică știrea, că flota italiană a intrat în Dardanele și a scufundat patru vase turcești.

Viena. — Ziarele din Berlin și Viena au te-legrafiat la Constantinopol cerând informații asu-pra adevărului știrea lui „Secolo” și li s'a răspuns că știrea numitului ziar nu e adevărată.

După știrile sosite la ministerul de interne au fost văzute vase italiene în fața Tripolisului și în apele Siriei, cari făceau aci recunoașteri.

Consulul italian Aquarona, care s'a refugiat în Libanon, a anunțat pe consulul italian din Bei-ruth printr'o telegramă secretă, că flota italiană va ataca porturile Libanonului, în caz când Poarta ar expulza populația italiană din acel teritor.

Anglia contra acțiunii italiene la Smirna.

Constantinopol. — Ziarul „Le Jeune Turc” afirmă a fi aflat din sursă bună că, după o depeșă privată din Londra, guvernul englez ar fi decis să intervie în mod energic în cazul când Italia ar în-treprinde o acțiune împotriva Smirnei.

Litere — Arte — Științe

Cum a învățat Mitru nemțește

Monolog comic

De Horia Petra-Petrescu

Mitru: (butucănos. Din mișcările și vorba lui se vede că vrea să dea pe marele. Imbrăcat provocător. Când apare pe scenă dă din cap stângaci și și razimă o mână 'n șold.)

Numele meu e... Mitru. Cum? Nu mă cunoașteți? Ei aș! Poate că mi-au crescut mustețele prea mari. Ian uitați-vă bine..... Cum? Nu vă aduceți aminte? Maaare mirare.... (pauză penibilă) D'apoi, d-ta domnișoară, nu-ți aduci aminte de acum opt ani, când umblam cu șapucă de „comercialist” aici, în Brașov? Dacă nu mă 'nșel, ți-am făcut chiar curte. Nu? Nu știi nimic? Nici de sărutatul nostru nu-ți aduci aminte?... Atunci, să trecem mai departe. — Nici d-ta nu mă mai cunoști? Dar ne tutuiam de-a mai mare dragul! Maaare pacoste!... Da dacă ți-'oiu spune că îți mai sunt dator încă doi fiorini?... Ți-aduci aminte? D-ta... îmi stă pe limbă să-ți zic tu, d-ta locuiai, (stai unde?) da, locuiai la *Leica Țica*. Hei, *Leica Țica*! Care vindea zarzavat în târgul cailor.... (altă pauză penibilă). Cum? Nu mă mai cunoaște nimeni? *Opt ani* să mă fi schimbat atât de mult?! (dând pe filosoful) Cum trece timpul! Cum trec toate!... Nici d-ta, doamnă venerabilă, nu mă mai cunoști? Nu? Ei, asta-i! (încindit) Da cum se poate?! Nu-ți aduci aminte, că ai deschis odată, după un *matial* studentesc, fereastra, într-o dimineață, și m-ai văzut trecând de braț cu *Niță Romanul*, cu *Niță Romanul*, hamalul nostru iubit, care stă „cu funia pe spate” în piață și acuma? Cântam de mama focului: „...Gudiamus Sigismund...”

(aproape pentru sine) Toți dau din cap și nu mai cunosc. A dracului treabă. (tare) ...Atunci ce-i de făcut? Ce să le spun, dacă nu vreau să mă mai cunoască? Au făcut complot împotriva mea! Domnișoara nu mai vrea să știe de mine, ăla, vezi, ăla mai bine și taie mâneca decât să fi fost prieten cu mine și vezi, scripțoroaica aia de colea, nu m'a văzut, Doamne ferește, deși i-am recunoscut nasu' roșu îndată ce am intrat în sală. (și încrucișează mâinile și se gândește puțin) Așa! Am găsit.

O să mă recunoașteți îndată, doamnelor și domnilor. Vă rog, puținică răbdare, (și scoate batista, se scundează în nas, se suflă sgomotos, își duce batista la loc cu multe formalități, începe să râdă singur, de ideea, care i-a venit, râde, râde, apoi, după o pauză de reculegere, începe).

O să mă recunoașteți. Am să vă povestesc ceva, (cum să zic?) ceva *extra* din viața mea.

(Râde din nou. Râsul lui are ceva din sgomotul ce-l fac curcile când le fluier.) Știu, că întreg orașul era plin pe vremea mea de povestea asta. Toți mă arătau cu degetul: vezi, ăsta-i ăla cu nemțească.

Eu sunt „*ăla cu nemțeasca!*”

Harnic băiat! Ce să zic! Mama — Dumnezeu s'o ierte, că a murit acum câțiva ani! — mama ținea una, că dacă mă fac negustor *eu gros* (exprimă cum e scris) trebuie să știu nemțește din gros. La noi, în România, nu se prea învață nemțeasca, dupăcum știți. „*Guntag, gun morghen, Habed-er, Servus, ain Gulden*”. Treanca-țeanca! Asta-i nimica toată!

Mama voia, biata, să știu nemțeasca ca pe apă. Că n'am să 'mi pot vinde porcii altfel! O căznea gândul ăsta, vai și amar!

A auzit Dumnea ei că la Brașov sunt sași, Haid la Brașov, să mă învețe nemțește. M'am codit eu cât m'am codit, mi-am luat inima 'n dinți și am venit la Brașov. Mama, biata, o femeie mai mărginită la cap, da cu inima bună, ca... un borcan de dulceață, m'a dat în gazdă la un sas. Locuia (cum să vă spun?) pe unde și-a întărcat

dracu' copii: departe în Schei, cale lungă să-ți ajungă.

Da fie, că se plătea să stai pe acolo.

Avea o fată sasul, de-a mai mare dragul. Să-ți fi rupt un toiag de oțel și niște opinci de fier și nu ți-ar fi părut rău, numai să ajungi lângă ea.

Lucrul naibii! Mama credea că o să învăț nemțește în casa neamțului. Când colea — toți vorbeau românește de răpăia.

Mamii îi scriam: „Cu nemțeasca merge bine”. Șmecher: eu înțelegeam că o duc bine cu nemțoaica mea. Parcă aș fi jurat strâmb: în loc să duc mâna la inimă, o puneam pe nasturele dela... vestă. (Duce rușinos mâna la vestă).

...O lună așa, două așa, trei așa. De nemțească nici vorbă. Am învățat *altă* limbă. *Limba experanto*, a dragostei. Ochii noștri se înțelegeau și fără de nemțească și frantuzească!

Odată capăt o scrisoare dela unchiul meu. Nu-l cunoașteți. E negustor mare de vite corcute în Râmnicul-Vâlcea.

„Dragă nepoate”, îmi scrie, „dragă nepoate! O să dau pe la tine, să văd cum îți merge... Și cum o duci cu nemțeasca. Eu sunt sănătos, care sănătate ți-o doresc și d-tale... etcetera...”

Măăă! A naibii poveste! Unchiului nu-i puteam spune de nemțoaica mea ca mamii, ca cu jurământul: unchiu' avea niște sprâncene, cari se știau încrunta păgânește, în limba românească, pe care o pricepeam eu prea bine.

Ei, ce-i de făcut Mitrule?

Învățam eu la școală una-alta nemțește: hoadra-hoadra, da tot mergea a dracului de greu.

M'am sbătut ca un pește pe uscat.

Am dat de naiba, îmi ziceam. O să vină unchiul, o să vadă că nu fac ispravă și o să-mi care la niște aghioase, ca să le simțesc cât 'oiu trăi. Mai mare rușinea (sclipește șiret din ochi). Da mă țineți așa de prost să nu știu ieși din năcaz.

Aveam eu o carte de cetire: „*Lesebuch*”. Vedeti, mai știu nemțește! Două zile înainte de sosirea unchiului m'am apucat de lucru. Da din greu, nu glumă. Răsunau Groaverii de învățatul meu. Am învățat nemțește. Ah, ciudată limbă, limba asta a șoacăților! Mă scotea din sărite. Și literile alea! Te-apucă sgârțciul când te gândești numai la ele.

În două zile am învățat. Ce naiba! Nu-s cap de dovleac!

La masă mâncam cu alți cinci prietini de ai mei. Toți la școala noastră.

I-am luat la oparte:

— „Măi oameni buni! Măne vine unchiul din România. La masă o să vorbesc nemțește. Mă, să nu vă pună dracul să râdeți de mine, când 'oiu vorbi, că vă port sămbetile, să știți!” Zicând astea le-am arătat brațele. Aveam niște mușchi, de-a mai mare dragul. La astea mă pricepeam.

— „Doamne ferește!” mi-au răspuns ei.

— „Măi!” le-am zis eu. „Ori ce aș spune — să spun, că am apucat pe Dumnezeu de un picior — voi, cari știți nemțește, să-mi dați dreptate”.

— „O să-ți dăm,” mi-au promis ei. Cu sasu' meu am scăpat-o mai ușor: i-am declarat, că unchiul vine să vadă cum o duc cu nemțeasca și că este hotărât să mă ducă din Brașov de nu voi ști vorbi nemțește bine, după patru luni de învățatură.”

Trebuie să știți, că unchiul își închipue lucru mare de mine. Crede, că am un cap deștept de sunt în stare să bag pe toți în buzunar. Pe lângă asta nu știe unchiul nici o boabă nemțește. Se poartă și acum îmbrăcat ca la țară, curățel, în hainele lui țărănești.

Vine la Brașov. Mă sărută părințește pe frunte, mă strânge 'n brațe. Eu cu gândul la nemțeasca mea.

— „Măi, da mare ai mai crescut, dragă nepoate!”

— „Mare.”

Il port eu prin oraș. Îi arăt biserica neagră, îl duc pe la Sfântul Niculae (s'a închinat cu cruci de alea mari, un ceas întreg), îl duc prin piață, pe malul Furcilor, prin Curmătură, peste tot. Dela un timp ni-se face foame.

— „Da tu unde mânânci, dragu' unchiului?!”

— „La mine-acasă.”

Pornim. Se uită unchiul la odaia mea, unde locuim cu alți patru — o chichineață de odaie săsească, de să iai câmpii! — se ploconește el pe la gazdele mele, cari vorbeau *numai* nemțește, la porunca mea și ne așezăm la masă.

Acum a sosit clipa hotărâtoare.

— „Haide unchiule, haide,” i-am zis. „Pot-tim șezi. Aștia numai nemțește știu îndruga.”

— „Vai de păcatele mele!” oftă unchiul.

Eu, cu un aier de superioritate: „Ei, ce să-i faci, trebuie să vorbești cum vorbesc ei.”

— „Dă-i vânt, dragă, dă-i vânt, să vedem cum merge, se rugă unchiu-meu.

Eu îmi iau inima în dinți și mă 'ntorc spre vecinul meu din dreapta.

„*Nach Frankreich zogen zwei Grenadier, Die waren in Russland gefangen.*”*)

O spuneam cu o față serioasă, de parcă aș fi spus cine știe ce filozofie.

Vecinii cască ochii mari. Asta era prea-prea: spuneam o poezie învățată pe de-a rostu! Unu dă să rădă. Eu îl fulger dintr'o dată cu o privire, de i-a trecut pofta să rădă.

— „*Und als sie kamen ins deutsche Quartier.*”

— „Spune ceva”, înghioldesc eu pe vecinul meu, Lică, cu care durmeam într'un pat.

Lică, cu ochii holbați:

— „*Ja, ja, gewiss...*”

— „*Sie liessen die Köpfe hangen*”, urmez eu solemn.

Resi — că Resi o chema pe săsoaica mea — era gata să pufnească 'n răs.

— „*Und als sie kamen ins deutsche Quartier!*” zic eu, întorcându-mă spre unchiul.

Unchiul își neteza mustața.

— „Știi despre ce vorbesc?”

— „Despre quartir”, zice el, vesel că a prins o vorbă.

— „Da. Spune și d-ta că nu e nimic mai frumos decât o locuință nemțească. *Deutsche Quartier*. Spune așa: *ja, ja, deutsche Quartier gut, gut.*”

Unchiu și-a dus mâna la piept și s'a ploconit: „*Ja, ja deutsche Quartier gut, gut.*”

Rezi își mușca buzele. Parcă n'ar fi fost destul de mușcate.

A fost un chin. Vă spun, un chin.

Cât a ținut mâncarea a trebuit să-mi arăt înțelepciunea. Toate strofele câte le-am învățat prin Groaverii două zile, le-am spus la masă. Dar cum? O, îngrozitor! De le-aș fi dat cuiva, ar fi spălat putina!

„*Das Ehrenkranz am roten Band Sollst du aufs Herz mir legen.*”

— „Ce spui acum? Ce spui?” mă întreba unchiul.

— „E vorba, dragă unchiule, de prăvălia lui Herz din Strada Vămii. Nu știu dacă ți-am arătat-o. Are cărți și tipărituri de vânzare Zico că e mai scump decât toți.”

— „Atunci să nu-ți dai banii pe-aceasta.”

— „Nici vorbă.”

„*Dann steig ich gewaffnet hervor aus dem Grab, Den Kaiser, den Kaiser zu schützen!*”

— „A naibii, da bine-ți umblă gura, mira unchiul meu. „Da ce-ai spus acuma, spune, dragă Mitrule?”

— „Acum a fost vorba de prăvălia lui Schulz. Știi, colea, unde ți-am arătat eu casa aia cu gemuri multe. Spuneam, că de-acolea ai să cumperi mamii o năframă frumoasă.”

— „Da bine le mai ticluiești, dragă! zise unchiul satisfăcut și mă bătă pe umeri.

*) Toate citatele și cuvintele germane din monolog le schimonosește îngrozitor.

GONDA

Stabiliment de vestminte

TIMIȘOARA-CETATE, STRADA HUNYADI nr. 7.

Cea mai mare casă de tot felul de vestminte pentru bărbați, copii și fetițe.

Secție pentru comande după măsură. Pânuri originale engleze.

Prețuri ieftine.

Telefon 451.

O lămurire

Am prins inimă. Ce n'am mai făcut?! Mă rătoiam ca alte alea la masă. La toate știam să răspund. Sasul și cu fata lui îmi steteau într'ajutor, căci altfel și-ar fi pierdut mușterii.

Am luat poezia și de-a'ndoașele, după cum îmi venea mai bine la socoteală. De aici o vorbă, de dincolo o vorbă. Alergam prin ea ca un câne de vânătoare, care adulmecă în toate părțile.

— „Dann reitst mein Kaiser“, știi ce-i Kaiser?... Așa-i zicem noi la nește frazele, nește pâinișoare: *Kaiserssemel „begrab mich in Frankreichs Erde“*.

Hahaha, ăsta, Lică, zice că frățușii sunt oameni de treabă. Ce zici D-ta?”

Unchiu' meu și-a ridicat un deget în semn de des gust:

— „Dă-i naibii de frățuși!”

— „Tu ce zici?” am întrebat pe unul din prietini, apoi, la urechea unchiului:

— „Am greșit. Am întrebat românește pe bleanderii ăștia! De unde să știe ăștia frumoasa noastră limbă?!”

Mă încrunt la cel agrăit:

— „Also?”

— „Aaa! *Sehr gut, sehr gut, mein Herr. Ich kann Euch versichern, dass sie die Wahrheit sprechen.*”

— „*Weit bessres Verlangen. Lass sie betteln gehen, wen sie hungrig sind. Mein Kaiser, mein Kaiser gefangen!*”

— „Ce-ai zis, ce-ai zis acum? Asta trebuie că e frumos!” mă întrerupe unchiul.

— „A, am povestit, că nu e nimic mai prost decât dacă ai numai un „Kaiser” dimineța, la cafea. Că-ți chiorăie mațele de geaba. Dacă nu-s parale, poți să tot dorești mai multe bunătăți.”

Apucătura mea a prins.

Am văzut pe unchiu cum se uită scrutător la mine, ca și cum ar fi vrut să mă descoase.

Când să ieșim pe stradă — am sfârșit-o bine cu prânzul, cu toate că auzeam în urma noastră cum izbucnesc într'un răs nebun cei rămași acasă — când să ieșim, m'a luat de braț și nu s'a uitat în ochi.

— „Da tu n'ai ce mânca?”

— „Ba am.”

— „Atunci de ce tot o'ntorceai cu „Keiser”-ul ăla? Că prea aminteai mult de el.”

— „Ce să fac unchiule?! Așa ne era vorba.”

— „Măi, nu mă purta de nas. Spune drept: îți dau șocății ăștia bine de mâncare?”

— „Dau, dau...”

— „Da ce?”

— „Da tot n'ar strica așa, câte ceva de buzunar.”

— „Stai, Mitre, la asta m'am gândit eu. Mi-am spus așa, când am plecat din Râmnicul Vâlci: De n'o fi învățat nemțește, o să-i rup urechile, ștregarului. De o fi învățat, o să-lsărut pe frunte, așa...”

Și m'a pupat pe frunte, cum eram, pe uliță, apoi a urmat:

— „Și o să-mi scot chimirul, așa, vezi așa și o să-i dau doi poli sclipitori, să aibă băiatul și el o bucurie” La vestea asta, întovărită de predarea polilor, am sărit eu în gâtul unchiu-men și l-am sărutat pe obraz și i-am sărutat mâna de bucurie.

Am avut noroc că n'a fost unchiul pe la profesori, să întrebe și că a plecat a doua zi. Altfel o pățeam — o mâncam nespălată.

Mamii i-a scris din Brașov: „...Și află, soră dragă, că am fost la fiul tău, că se poartă bine, că e neamț întreg și că și vede de treabă. O să scoatem din el un negustor de vite cornute minunate. Și am mai dat de unu' din Râmnicul Vâlci pe aici, de Costică...”

O voce din sală: „Cum? Tu ești Mitrule?”

Mitru: (se uită superior la domnul, care se ridică și care înaintează să-i dea mâna).

Cum? Ahea acuma mă recunoști? Să-ți fie de bine! Nu știi românește! Pune-ți pofta 'n cui! „Dann reitet mein Kaiser wohl über mein Grab... Den Kaiser, den Kaiser zu sshützen!...” (Cortina cade repede).

Fostul meu dascăl, d. Gregoriu Dunca, din Jeud, în urma celor scrise de mine în „Românul” și a corespondențelor publicate în „Gazeta Transilvaniei”, referitor la întâmplările petrecute cu ocaziunea tinerii conferinței „Astrei” în comuna Jeud din Maramurș, îmi scrie următoarele:

Planul a fost, că adunarea se va ține în sala d-lui învățător Tiplea, de aceea a fost încuiată sala de învățământ a d-lui Dunca. El nu a voit deci să împiedece ținerea adunării. Când însă părintele Ion Bârlea l-a rugat să deschidă ușa, fără vorbă și cu toată plăcerea a satisfăcut acestei cereri. Declară, că *va da dovezi* faptice, că e român bun și de omenie, conlucrând din răspuțeri, că la proxima ocaziune *cel puțin* 200—300 de membri să se înscrie la „Astra” din comuna Jeud. Mă roagă să „scot stălpul, la care l-am ținut înaintea națiunii, ca pe un trădător de neam”, deoarece el și copilașii lui n'ar putea suporta această nemerită rușine națională.

Eu știu din experiență proprie, cât de mult doare acuza nedreaptă, când omul se știe curat în sentimentele sale românești.

Cu toată loialitatea rog deci onor. public românesc să-și suspendeze judecata în chestia regretabilelor neînțelegeri, produse în jurul d-lui Grigore Dunca.

De sărbătorile Paștilor voi merge acasă, în Maramurș, și-mi voi da toată truda să-mi adun informațiuni dela toți aceia, cari cu multă voie și stăruință au pornit curentul de rededeptare națională în Maramurș. Mă voiu sili să aplanez conflictele iscate și să adun într'o tabără pe toți cei cu dor de muncă și iubire față de popor și cultura românească.

În Maramurș avem grea muncă de implinit cu toții. Terenul e bun și ar fi păcat, că chiar dela început vrajbe și neînțelegeri să zădărnicească rezultatul activității pornite.

La timpul său, voi lămuri onor. public în mod obiectiv și clar despre toate.

Rog pe toți cei interesați mai deaproape să se suprapună jignirilor personale și să-și dea mâna frățească la muncă cinstită națională.

Vârșeț, 24 martie 1912.

Dr. Vasile Meșter.

Reflexii la un protest*).

În chestia Hălmașenilor.

Sunt vre-o două săptămâni de când a apărut în coloanele „Românului” o notiță sub titlul „Trist răvaș din Hălmașiu”, care întrucătra voia să dea o icoană despre stările din Hălmașiu. Și îndată la vre-o câteva zile mă pomenesc numai, că apare o rectificare, în care, protestează în contra celor scrise.

Mă întreb singur ce rost a avut acea protestare în contra șirelor atât de nevinovate apărute în „Românul”. Pentru că da! și eu și cu mine încă mulți ne asociem la acea protestare, nu însă în sensul făcut de inteligența română din Hălmașiu, și noi zicem, că nu corespunde întru toate adevărului, pentru că adevărul e cu mult mai trist, decât s'a scris în acea notiță. Și sigur autorul acelei notițe nu la protestare, ci la muncă s'a așteptat, din partea inteligenței române din Hălmașiu, ca răspuns la notița sa. A voit să-i atragă luarea aminte, că a fost odată și nu de mult o viață adevărat românească pe aici, și toți erau însuflețiți și dornici de înaintare, și că ce s'a făcut atunci s'ar putea face și acum. Dar ce să-i faci așa e firea noastră, că îndată ce să scrie despre noi ceva ce nu ne convine noi „protestăm, că e adevărat ori ba nu are a face, noi „protestăm”. Ei să fi scrisă cineva laude la adresa „inteligen-

* Publicăm aceste „reflexii” pentru unele adevăruri ce le cuprinde, deși unele constatări ne par prea pesimiste. — N. R.

tei din Hălmașiu”, atunci sigur nu s'ar fi găsit un „inteligent” măcar, să zică, că nu-s adevărate acele laude.

Și Doamne multe rele sunt la noi, cari reclamă o lecuire repede. Avem și noi un despărțământ al „Astrei”, care nu că vegetează, dar a murit deodată cu înființarea lui, poate numai funcționarii despărțământului își vor mai aduce aminte din când în când, că există, pentru că obștea românească de pe la noi nici prin gând nu-i trece a cugeta, că este aici în Hălmașiu o societate, care îi voiește luminarea și înaintarea.

În toate părțile idea pentru a înființa despărțăminte ale „Astrei” și cu bun rezultat, cetim prin ziare despre frumoasele prelegeri populare ce se țin până și prlu locurile cele mai expuse, pe cari le credeam pierdute pentru cultura românească. Oamenii grăbesc cu mic cu mare să se adape la izvorul luminării, ascultă sfaturile și povețele ce li-se spun, iar „Asociațiunea” câștigă mii și miile membri.

Dar nu trebuie să mergem așa departe, avem aci aproape despărțământul „Bradului” care ne poate servi de exemplu, aranjează în tot anul teatre în diferite părți, afară de prelegerile populare pe cari le țin în toate satele din cercul despărțământului. Dar ce ne pasă nouă ce fac alții, noi „protestăm”, că nu facem nici o ispravă, nu hotărește, doar e destul aceea, că ne dăm iscăliturile pe câte-o „protestare”. — Și poate nu este un ținut în care ar trebui muncit mai mult, ca și în al nostru, unde oamenii sunt înglodați până în grumaz în datorii, și unde patima alcoolului s'a înrădăcinat adânc în întreaga populație.

Cât folos ar rezulta, dacă inteligența română din Hălmașiu în loc să-și piardă timpul cu fărîrea de „proteste” fără nici un rost, ar organiza prelegeri populare prin satele din jurul Hălmașiu-lui și oamenilor li-ar da sfaturi și povețe folosite, pe cari sigur cu drag li-ar primi; ar vedea atunci și ei că „domnii de români” nu numai atunci vin pe sate, când au lipsă de voturile lor, atunci ar vedea, că se interesează cineva și de soartea lui și ar vedea, că și lui îi voiește cineva binele. Așa însă cum e azi, putem noi face la proteste peste proteste, căci adevărul iese la iveală și dacă nu-l știu alții, cari sunt în depărtări îl știm noi, cari îl vedem în toată grozăvenia lui, și câte un protest de acela ne face pe cei mai mulți numai să zimbim amaric.

Iată aici zace cauza, că de un timp încoace nu am mai putut alege membrii români pentru congregația comitatensă, în acest ținut curat românesc. Înainte însă nu era aceasta așa, și noi aveam pe atunci români la congregație, cine a adus blăstăm-mul acesta peste noi, nu știm!

Nădejdea în o îndreptare a lucrurilor nu ne-am pierdut-o însă avem aici în Hălmașiu un avocat tânăr, care ca fiu al acestor plaiuri îl cunoaștem bine încă de când era la studii, ca pe unul care se știe nu numai însuflețit, dar știe și munci.

Cătră el mă întorc în prima linie și îl rog, ca să adune oamenii dornici de muncă în jurul d-sale și apoi să ne punem pe lucru, căci veni-va timpul și poate nu peste mult, când va fi prea târziu și atunci apoi înzădar vom mai „protesta”.

— Ziarul „Românul, și, foaia poporală „Poporul Român” se află de vânzare în București la librăria „Neamul Românesc” și la Mihail Vlad proprietarul chioșcului de cărți și ziare, Calea Grivița.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului Staatsbahnhof) din Viena.

Pentru sezonul de primăvară au sosit noutățile în tot felul de **pălării, cravate, albituri, gulere, ciorapi**, precum și **ghete** de o calitate de recunoscut de bună pentru bărbați, dame și copii, cari le pun la dispoziția m. st. cumpărători. Pe acela care ne sprijinește îl sprijinim și noi.

MANNHARDT JENŐ

urmașul lui LEITNER LÁZAR

ORADEA-MARE (Nagyvárad) strada Zöldfa nr. 13.
Telefon 695.

INFORMAȚIUNI

Arad, 27 Martie n. 1912.

Mersul vremii

Buletinul institutului meteorologic anunță vreme moderată, pe alocurea mai cu seamă la est ploi.

Prognostic telegrafic: vreme moderată, pe alocurea ploi.

Temperatura, la amiază a fost de 16°2 Cels.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe aprilie	Cor.	11'88
„ „ maiu	„	11'33
„ „ octomvrie	„	10'62
Secară pe aprilie	„	9'78
„ „ octomvrie	„	8'58
Cucuruz pe maiu	„	8'65
Cucuruz pe iulie	„	8'63
Ovăs pe aprilie	„	9'53
„ „ octomvrie	„	8'28

Salutul păcii

Primum următoarea telegramă:

Iora-de-jos. — O bucurie mai mare pentru tot românul, o pace mai sfântă și mai dorită ca cea dela Arad nu ne-ar putea mai tare înflăcra inimile. D-zeu să sigileze pacea cu sigiliul durabilității. **Preoții distric-tului Indol întruniți în sinod.**

Demisia definitivă a cabinetului Khuen Héderváry. Conform știrilor din Budapesta azi a fost încoronată cea din urmă încercare a contelui Khuen de a eși din încercătură. După neîntreruptele tratative ce au urmat azi între primul-ministru și politicienii revoluționari, tratative, cari n'au deschis nici un drum de scăpare, azi după prânz se va ține un consiliu de miniștri în care guvernul va hotări demisia definitivă. Astăseară Khuen va pleca în Viena, ca mâine înainte de amiază să prezinte M. Sale demisia cabinetului.

La adunarea generală din Cernăuț. s'a trimis din Viena următoarea depeșă de aderentă:
„Ne unim glasul cu cel al fraților neîndreptățiți, dorind să fim auziți de înaltul nostru suveran, dela care ne așteptăm ocrotirea drepturilor noastre sfinte. Slugiți ai lui Cristos! Luați crucea pășiți vrednic în fruntea noastră: Vă urmăm. — Românii din Viena.

Luagurarea monumentului lui Cuza-Vodă. În vederea inaugurării monumentului prințului Cuza la Iași care s'a fixat pentru ziua de 3 mai, comuna orașului a bătut o medalie comemorativă, care se va da reprezentanților tuturor autorităților.

Pe avers figurează efigia lui Cuza și a ministrului său M. Kogălniceanu cu inscripția: „Cuza-Vodă 1820—1873” pe reversul medaliei este scrisă pe un pergament desfășurat următoarea gândire a M. S. reginei Elisabeta a României:

„Poparele se onorează pe sine când păstrează și înconștientă de iubire memoria marilor lor patrioți.”

În legătura cu aceasta e locul să spunem că serbările au fost fixate la aceasta dată mai ales în vederea noastră a românilor de dincoace de Carpați care avem de sărbătorit în acea zi cea mai mare dată a trecutului nostru.

Este de deșteptat cu aceasta ocazie că de dincoace vor participa numeroase persoane la această scribare. Din Bucovina s'a și dus o delegație ca să se intereseze de programul serbărilor și de modalitățile participării.

Vizita arhiducelui Francisc Iosif Carol la țarul Rusiei. Din Praga se comunică: Arhiducele Francisc Iosif Carol va reîntoarce arhiducelui Andrei al Rusiei vizita acestuia făcută la Viena.

Actualmente decurg pertractări între curțile din Viena și Petersburg pentru a se stabili timpul acestei vizite.

În raportul despre frumoasa manifestare românească din Viena în onoarea dlui „Scotus Victor” s'a omis, din greșeală, a-se aminti că d. și dna R. W. Seton-Watson au fost binevenți din partea „României June” prin prezidentul acestei societăți, d. doctorand în filozofie Dim. Marmeliuc. — În aceeaș seară d. doc. univ. Dr. Iancu Nistor a luat a doua oră cuvânt pentru a-se asocia, în numele românilor bucovineni, la comemorarea păcii dela Arad. — Apoi s'a cântat de întreagă asistență „Pe-al nostru steag e scris unire!” și la ora 12 și jum. s'a terminat această memorabilă serbare. — (C. N.)

Sinuciderea unu cont italian. În apropierea localității Sirmione, de lângă lacul Garda, în Italia, au fost găsite cadavrele contelui Barbaro, căpitan de artilerie din Verona, și a doamnei Maria Carezzi în etate de 25 ani. Conteala a împușcat mai întâi pe amanta lui, apoi s'a sinucis. Ambii erau foarte bogați și independenți. Cauza sinuciderii lor nu se cunoaște.

Atât tatăl cât și fratele contelui Barbaro s'au sinucis și ei mai de mult.

Bărbatul d-nei Gladly Vanderbilt și agenți secreți. Acum vre-o câteva zile, d-na Gladly Vanderbilt a pierdut o cutie cu juvaerice în preț de vre-o câteva sute mii de coroane. Bărbatul d-nei Vanderbilt, cont. Széchényi imediat a făcut arătare la poliție, care a încredințat pe doi dintre cei mai iscusiți agenți secreți pentru căutarea cutiei prețioase.

Deja a doua zi agenții secreți au găsit cutia într'un automobil, într'un garaj de automobile. Cutia cu toate juvaericalele a fost predată contelui Széchényi, care a trimis 3 mii de cor. șefului poliției, ca remunerațiune celor doi agenți secreți.

Șeful poliției însă a trimis îndărăt banii pe motivul, că suma aceasta este prea mare, ca remunerațiune și, că ea numai ar strica morala agenților secreți, cari în felul acesta vor neglija cauzele pentru cari n'au speranțe să primească onorare așa de mari. Ca onorar ar ajunge și 2—3 sute cor., a răspuns șeful poliției.

Unul dintre agenții secreți aflând despre lucrul acesta, s'a plâns mai multora, dar mai cu seamă nevastă-sa, care imediat s'a dus în persoană la cont. Széchényi, cerând numai 2500 cor. din suma de 3 mii cor. destinată ca remunerațiune, iar pentru rest la rugat pe cont, să-l trimită șefului poliției, care apoi să-l distribuie după bunul lui plac.

Contele a predat femeii cele 2500 cor., însă restul uitase să-l trimită șefului poliției. Șeful așteptă un timp oarecare însă mai târziu a căutat să găsească cauza întârzierii remunerațiunii promise de cont. În sfârșit șeful poliției a aflat despre manipularea soției agentului secret în contra căruia imediat porni cercetare disciplinară. Agentul secret fu degradat.

Învățătorii din Feldioara și jur, pătrunși fiind de simțul de pietate, stimă și recunoștință față de serviciile prestate în restimp de 80 de ani la altarul școlii elementare confesionale gr.-or. române din comuna Feldioara, protopopiatul Brașov, de învățătorii răposați: Iosif Morariu, Gheorghe Russu, Ladislau Pop, Die Baci, Ioan Neagu, Ioan Moșoiu și Ioan Schiopu, și din prilejul împlinirii etății de 60 ani și a serviciului de 30 ani a învățătorilor penzionați Ștefan Taus și Ioan B. Morariu, aranjază cu ocaziunea distribuirii între elevii de școală a primului anuar și monografia școlii din Feldioara, publicat de I. Sporea, inv.-dir. o serbare școlară, care va avea loc marți, în 27 martie v. (9 aprilie n.) (a treia zi de Paști).

Programul: În biserică: La 9 ore dimineața liturghie împreună cu rugăciune de mulțumită și parastas pentru învățătorii răposați. La liturghie și parastas va cânta corul învățătorilor. După parastas discurs comemorativ despre învățătorii răposați de I. Sporea, inv.-dir. În școală: Procesiune la școală, unde se va ține următoarea serbare: Cântare ocazională executată de corul școlii. Cuvânt festiv despre învățătorii jubilanți penzionați Ștefan Taus și Ioan B. Morariu, rostit de N. Ilie, inv. Distribuirea diplomelor de recunoștință învățătorilor iubilanți, precum și împărțirea anuarelor de școală între elevi prin I. Sporea, inv.-dir. „Salutul școlarului” poezie de N. I. declamată de un elev de școală. Cântare de mulțumită, executată de corul învățătorilor. Încheierea serbării prin Ioan Dima, învățător. În sala „hotelului comunal”. La 12 și jum. p. m. prânz comun în onoarea învățătorilor iubilanți Șt. Taus și I. Morariu. Couverta

de persoană costă 3 coroane. Cei-ce doresc să participe la acest prânz, să anunțe inv. Nicolae Ilie cel mult până în 20 martie a. c. st. v. După masă urmează dans.

Hoți automobilisti la Paris. O bandă de 6 răufăcători a oprit un automobil lângă Corbeil, a ucis pe șofer și a rănit pe călătorul din automobil, apoi luând automobilul banda s'a făcut nevăzută.

Tot acești bandiți au sosit cu automobilul la ora 10 și jum. la Chantilly. Patru din ei, înarmați cu revolvere, au pătruns la casierie, au ucis un funcționar, au rănit grav un alt funcționar și au furat 40 de mii de franci.

În acest timp un al cincilea bandit, înarmat cu o carabină păzea la intrare iar al șaselea păzea automobilul.

Bandiții au tras focuri asupra câtorva persoane care îi urmăreau și au dispărut luând direcțiunea în spre Paris. Lângă Asnières au părăsit automobilul.

Învățător harnic. Ni-se scrie; Duminecă, 17 martie n. a avut loc în Săn-Nicolaul-mic o sărbătoare frumoasă. Elevii și elevele școlii elementare confesionale gr. or. română din localitate au aranjat un festival frumos sub conducerea dlui învățător Virgil Lugoian. Inteligența și prezența de spirit a micilor diletanți în cele trei piese teatrale precum și disciplina cu care s'au executat melodiioasele cântări populare, au pus în umire publicul prezent, care a aplaudat cu însuflețire debutul micilor diletanți.

D. dr. Nicolae Brînzău ne roagă să demintim că d-sa ar fi autorul corespondenței „De pe valea Jiului” apărută în ziarul nostru.

O despăgubire de asigurare monstră. S'a anunțat la timp că pe vaporul englez „Oceana” scufundat lângă Estbournou într'o ciocnire cu un vas german se aflau 18.750.000 de coroane care au dispărut în adânc. Această sumă fiind asigurată la Campania Lloyd aceasta a remis societății căreia aparținea vaporul suma aceasta prin intermediul unui cek.

Natural că banii care se vor găsi în ruinele vaporului vor aparține C-iei Lloyd, operațiile de salvare a acestei averi însă înaintează foarte încet. Totuși căpitanul Joung însărcinat cu conducerea lor nu desperă de a le duce la bun sfârșit.

Intellectualii români din Teiuș și jur invită la producțiunea teatrală urmată de dans, ce o va aranja luni la 8 aprilie (a doua zi de Paști) st. n. 1912, în sala hotelului „Leul”. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat bisericii gr.-cat. din Teiuș.

O nenorocire pe Hochsneeberg. Din Viena se anunță, că un grup de 11 patinători cu ski au fost îngropați de o lavină pe Hochsneeberg. O persoană a fost scăpată iar alta a fost scoasă moartă de sub zăpadă.

Despre soarta celorlalți patinători nu se știe nimic, dar e probabil, că au perit cu toții.

Victimile mării industriei din America. Statistica făcută în timpul din urmă în Statele Unite arată, că dintre muncitorii industriași cari lucrează în America 40.000 se prăpădesc în urma accidentelor și a altor nenorociri și aproape 2 milioane se rănesc ușor și mai greu. Aceasta statistică îngrozitoare s'a făcut la ordinul și sub supravegherea directă a guvernului de comerț din Washington.

Neerolog. Subscrișii cu inima frântă de durere aducem le cunoștință tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru fiu, soț, tată, frate, cumnat și unchiu Moise Popoviciu, paroh gr.-or. român după lungi și grele suferințe, în anul al 33-lea al vieții și al 11-lea al căsătoriei și preoției împărțit fiind cu sf. taine, a adormit în Domnul luni în 12/25 martie a. c. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinica odihnă mercuri în 14/27 martie a. c. în cimitierul gr.-or. din Gântaga.

Mihail Popoviciu, paroh tată, Aurel Popoviciu, spiritual sem. frate, Sofia Bătuță născ. Popoviciu soră, Florica Popoviciu născ. Nălățan soție, Moise și Ioan Popoviciu fii, Ioan Bătuță jun. cumnat, Tiberia S. Popoviciu, nepoată.

— Subscrișii cu inima înfrântă de durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, trista veste, că adorata soție, scumpa mamă, dulcea soră și rudenie Eugenia Costin n. P. Pop, preotească, după scurte dar grele suferințe și a

dat blândul și nobilul suflet în mâinile Creatorului în 17 martie 1912, în al 21-lea an al vieții și al 4-lea al fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte s'au așezat spre vecinică odihnă mercuri în 20 martie st. n. în cimitierul gr.-cat. din Vaida-Cămăraș. Adrian Costin, preot gr.-cat., ca soț, Eugen Adrian și Veturia, ca fii, în numele lor și al numeroaselor rudeni.

Odihnească în pace!

Familia fruntașă Preda și meseriașii. Vrednica familie Preda, ce-și trage obârșia din comuna Avrig (de lângă Sibiu), poartă, ca puține altele, deosebită dragoste clasei noastre de mijloc, dovadă faptul, că Ioan de Preda, avocat și fiscal-consistorial în Sibiu, cu ani înainte s'a înscris între primii membri fondatori ai Reuniunii meseriașilor români sibiieni cu taxa de 100 cor. Mult regretată d-nă Sabina Preda n. Andreica, soția d-lui dr. Vasile Preda, fost avocat în Cămpeni, pe patul de moarte, dăruiește în 1908 numitei Reuniuni cor. 100, întru vecinică odihnă a iubiților săi părinți Mihail și Carolina Andreica n. Palade. Cu această sumă Reuniunea a pus temelie primului legat al fondului „Masa învățătorilor meseriași”, numit mai în urmă fondul „Episcopul Nicolae Popea”, anume la Legatul Sabina dr. Preda și Andreica și cu scopul de a ajuta copiii scăpați din Cămpeni, aplicați la meserii. La legat s'a adaus cor. 30 dăruite de d. avocat dr. Vasile Preda în amintirea nașei sale Sidonia Munteanu Rosu, decedată în Sibiu. D. dr. Vasile Preda fost până aci membru pe viață al Reuniunii cu taxa de 50 cor., a pus zilele acestea la mâna prezidentului d. Tordășianu, suma diferențiară de cor. 50 și a fost trecut și d-sa în șirul membrilor fondatori cu taxa de 100 cor. Neptii avocaților Preda: d. Victor Preda, măestrul mării în Avrig și d. Ieronim Preda, librar și proprietar de tipografie în Făgăraș, sunt membri ajutători ai Reuniunii sibiene. Afară de acestea, membri vrednicii familiei Preda se disting la toate ocaziunile cu daruri însemnate la darurile de Crăciun și la alte scopuri de caritate publică, pe cari Reuniunea le urmărește. Iată o familie, ale cărei fapte vrednice sunt de urmat. Fînd vorba de legatele fondului episcopului Nicolae Popea, amintesc, că acest fond dispune și de legatul T. I. Albini pentru ajutorarea copiilor din Cut. aplicați la meserii, de legatul Victor Petrișor pentru ajutorarea copiilor din Veștem, de legatul Matei Mocanu pentru ajutorarea copiilor din Săcele și de legatul dr. Ion Borcia pentru ajutorarea copiilor scăpați din Săliște, aplicați la meserii. Când vom avea satul și legatul, nu va fi comună din care să nu avem băieți la meserii.

„D-zeu vede”.

Apel. În ziua de 19 martie n. a. e. d. am pe la orele 2 s'a iscat în comuna noastră Măgăreiu com Târnava-mare, un foc, din cauză necunoscută, la creștinul P. Blotor. Fînd vânt mare, focul nu

a putut fi localizat, ci s'a lătit foarte iute, nimerind într-o jumătate de ceas șurile, grajdurile, nutrețele și uneltele economice, la 7 familii de român, și, durere, n'a fost nici unul asigurat contra focului.

Spre a le veni în ajutor cu ceva celor nenorociți, rog pe toți oamenii de bine să trimită un ajutor bănesc, cât de mic, pe adresa oficiului parohial gr. ort. român în Magaró prin Szentágota, carele se va împărți apoi după dreptate celor păgubiți.

Măgăreiu, în 21 martie 1912. Ioan Radu, paroh.

Rectificare. În articolul nostru „Câteva adăvăruri” la pag. 2-a coloana primă paragraful al III-lea rugăm să se cetească... „lozinca urmată cu îndrăgălnicie” în loc de: „lozinca urmată cu îndrăgălnicie”.

O grevă generală a minerilor din Austria. În mai multe adunări, ținute de organizațiunile lucrătorilor în diferitele părți ale Boemiei de nord-vest, s'a luat hotărîrea să se înceapă greva generală. Această hotărîre privește teritoriul Aussig, Brüx, Dux și Teplitz. Lucrătorii au declarat într-o rezoluțiune, că deși trebuie să înceapă greva generală, ei ar dori să se înceapă nouă tratative în privința urcării salarelor.

Pius al X. bolnav. Telegrama sosite din Roma anunță că papa nu a primit ca în alți ani pe conducătorii pelegriilor soșiți la Roma cu ocaziunea sărbătorii „Bunei vestiri”. Cauza e, că papa suferă de un atac acut de catar. După cum afirmă corespondentul ziarului „Secolo”, starea papei în timpul din urmă s'a înrăutățit foarte mult așa, că medicii sunt pregătiți la o eventuală catastrofa.

Medicul de casă al papei, Pettagi, a petrecut luni mai bine de oră în apartamentele papei, stînd mai mult timp la patul bolnavului.

Ziarele din Viena nu amintesc nimic despre boala papei așa, că se crede, că nu poate fi vorba de o boală mai serioasă.

Corul mănăstirii gr.-cat. din Alba-Iulia va aranja în 8 apr. n. a. e. (a doua zi de Paști) concert și teatru în sala mare a redutei orașenești (Chioșc), sub conducerea învățătorului Mih. Hurducaciu. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat este deștinat în favorul bisericii gr.-cat. din Alba-Iulia (Maieri).

Accidentul unui balon militar. Din Verona se aduce la cunoștință o aventură primejdioasă ce au avut ofițerii aviatori Flori și Galamberti. Ridicându-se cu balonul în Milano ei aveau intenția să aterizeze în apropierea Veronei. Soldații ce se aflau pe teren apucaseră tocmai frânghiile când un vânt puternic a smâncit balonul purtându-l în

mod capricios. Cei din balon s'au luptat timp de 2 ore cu o putere supraomenească, pentru ca uraganul să nu-i apropie de Alpi, unde de bună seamă își găseau moartea. Pentru ca să poată ateriza cât mai curînd au aruncat baloste și mai pe urmă au eut drumul gazului. Flori într'un moment potrivit a sărit afară și în felul acesta cu rîni nefsemnate a scăpat. Vântul însă începu să fie din ce în ce mai turbat: Galamberti căzu și își rupse ambele picioare. În cele din urmă balonul se isbi de un lemn se sparse învelişul și căzu.

Mulțumită publică. Marele binefăcător al neamului românesc d. Vasile Stroescu a binevoit să dăruie-că parohiei Oarda de jos. (tr. prot. Alba-Iulia), pentru trebuințele bisericesti 200 cor. și pentru școală 300 cor. în total 500 cor.

În numele parohienilor mei exprim ilustrului binefăcător și pe calea aceasta profunde mulțumiri. Ioan Handa, paroh.

Baie de aburi pentru dame și domni. În scalda „Opre” situată pe piața Tököly, Lunea și Vinerea p. m. între orele 3—6 stă baie de aburi la dispoziția on. dame. Pentru domni e deschisă baie de aburi zilnic dela 5 dimineața până la 1 oră d. a. Membri cluburilor și a societăților, militari, și poliția solvesc 70 fileri. Baie de aburi e transformată și din nou aranjată. Prețul redus la cumpărarea alor 10 bilete e de 8 cor.

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fînd în pragul proiectelor de reformă a învățămîntului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

„Cele mai vestite ghetete americane „Vera” se vind numai la firma Buchsbaum és T-sa Arad. Cetiți anunțul de azi.

x Grăbiți și cumpărați dela Korányi în piața Libertății, ghetete, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai seurt timp.

Numai semănța Mauthner cumpără cei ce judecă bine, economii cari își înțeleg interesul și grădinarii cu oarecare experiență chiar și atunci când altele ar fi mai ieftine, căci din practică se știe că aceasta nu ar putea să fie decât în detrimentul semințelor și spre paguba cumpărătorilor.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senior

(60)

— Urmare —

Apoi Cieikof începu să întrezărească în parte casa boerului, care, în cele din urmă, se arată cu întreaga ei față, văzută din dreptul unde se sfârșia indoitul șir de colibe și unde, în locul lor, era o grădină veche cu varză părăsită, care nu mai păstra din vechea ei împrejmuire decât câteva rămășițe pustite și răslete de scânduri pe trei părți îngropate în urzici.

Această ciudată locuință, de mărime disproporționată, avea ceva dintr'un bătrân invalid, crud mutilat și de care te cutremuri văzându-l în picioare. Ea era aci cu un singur cat, colo încărcată cu un modest etaj; pe acoperișul închis, care apăra rău tavanurile, ori cecece rămăsese din ele, din năvălirea apei de ploaie, se rătoiau unul în fața celuilalt, două foșoare, ambele de un aspect puțin liniștitor, ambele despoiate de culoarea în oleu, care la o epocă oarecare, fusese vestmîntul lor. Zidurile casei lăsau să se vadă pe alocurea romburile șipcusei, din pricina diferitelor intemperii pe cari le îndurase de mii și mii de ori: ploi, înghe-

țuri, vijelii, vântejuri, excoartă obligatorie a schimbărilor de anotimp.

Din toate ferestrelor, nu erau decât două cari să fi fost deschise; celelalte erau închise cu obloane în permanență, ori chiar închise cu vechi scânduri roase de cari. Cât despre cele două ferestre, pe cari le-am numit deschise, ele erau chioare și sașii; una din ele, spre pildă, avea un petec triunghiular de hârtie de culoare catifelată, lipită de geam.

O veche și uriașă grădină, care se întindea în dosul casei și eșia din cătun, spre a se perde în șes, năpădită cum era de ierburile înalte și de loată vegetația parazită, reimprospăta aspectul acestui vast și sinistru castel, și singur era de un pitoresc maiestos în părăsirea lui lugubră și măreață.

La orizont se prelungiau, în nori verzii și neregulați, în turnuri de frunziș ondulator, vârfurile apropiate între ele, ale copacilor, cari creșteau în completă neorânduială.

Un trunchiu colosal de mesteacăn alb, lipsit de podoaba lui de verdeață, sdrelit de trzănet și strâmbat de vijelie, ridicându-se din bungetul acesta verde, continua a se rotunji în aer, ca o frumoasă coloană răsucită de marmură lucioasă; o frântură atârănândă, sdrențuită, prin carese termina în vârf în loc de capitol, se desfăcea în negru, de-asupra albului fără lustru al trupului coloanei, ca un bătrân porc ghimpos ori vre-o pasăre neagră speriată.

Hameiul care înăbușia jos stufiguri de soe,

de sorb și de aluni selbateci, se cățara în sfârșit în vârful acestei îngrădituri, și stăruia aruncându-și mai sus spiralele sale îndrăznețe până la mijlocul mesteacănului decapitat. Acolo, el cădea în proptețe, și reîncepea a se împletici cu firele lor pe vârfurile stufoase ale altor arbori, unde atârnav în aer ca niște plete lungi și flexibile, ușor clătinate de-o adiere, după ce a ancorat din distanță în distanță câteva cârlige de siguranță.

În anumite locuri se găseau masse uriașe de frunziș, înecate în lumină, dar cari, între e'e, prin contrast, lăsau să se vadă o afundătură întunecată, căscată ca o peșteră adâncă; această afundătură era, din potrivă, plină de tot de întunerec, și cu mare greutate puteai să deslușești pe fondul acesta negru urma nesigură a unei poteci înguste, parmaclăcuri în fărâmaturi, o boltă de verdeață în ruină și gata să cadă în pulbere, un bătrân trunchiu de salcie găunos, un salcâm de stepă cenușiu, lămurindu-se, sub forma unui des păr de porc sălbatec, din dosul unor sălcii uscate prin împleticirea rădăcinilor și a trunchiurilor, și, mai sus, frunze și ramuri uscate, în sfârșit o tânără și viguroasă ramură de arțar întinzându-și oblie verzile sale frunze de polip, de sub una din cari o rază de soare venia aici, Dumnezeu știe cum, și o schimba într'un obiect transparent, focos, minunat radios în această întunecime adâncă.

La o parte, și chiar la capătul grădinei, câțiva plopi gigantici lăsau să se vadă uriașe cuiburi de corbi în amestecătura ramurilor lor celor mai înalte; unii din arborii aceștia aveau ramuri frânte, fără

Un candidat de avocat

afă aplicare momentană în cancelaria subscrisului.

Reflectanții să se adreseze direct subscrisului

Dr. Victor Gael
advocat (Gârbou)
Csákigorbó.

Anunț.

Subscrisul român gr. eat. în etate de 29 ani, căsătorit, am servit în armată timp de 6 ani ca manipulant, pe lângă limba română posed și cea germană și maghiară, sunt vărsat în afacerile comerciale precum și în contabilitate simplă, dublă și americană. De prezent ocup de 4 ani un post de funcționar la consumul minelor de cărbuni din Lupeni.

Mă oferesc ca funcționar la bancă, la vre-o întreprindere comercială, sau ca conducător la vre-un consum românesc din Ungaria sau și din România.

Numai la un post sigur reflectez și la dorință pot depune și cauțiune.

Doritorii să se adreseze direct subscrisului

Aurel Liobiric
funcționar la consum
Lupény (Hunyad m.)

Caut

pentru îngrijirea casei

și a celor două fetițe ale mele (una de 10, alta de 6 ani) o femeie inteligentă, mai în etate.

A se adresa la

Adrian P. Deseanu,
protopresbiter în Vaskóh.

Un candidat de avocat

afă aplicare momentană la

Dr. Desideriu Fülepp,
advocat
Hunedoara—Vajdahunyad.

Dr. Silviu Pășcuțiu

și-a deschis

cancelarie advocațională

în Boroșineu (casa inginerului Burchard).

Se caută

un candidat de avocat

cu praxă ori fără praxă pe lângă condiții favorabile. A se adresa Administrației „Românului“.

„LUNCANA“

Institut financiar, societate pe acții în Marghita.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de contabil la „Luncana“, institut financiar, societate pe acții în Marghita (com. Bihor), se iese concurs cu termenul de 15 Aprilie n. a. e., pe lângă următoarele condiții:

1. Reflectanții au să dovedească, că sunt absolvenți ai vr'unei școale comerciale și că au praxă de bancă și purtare morală exemplară.

2. Salar pe întâiul an 1200 cor. și tantiemă statutară.

3. După anul de probă cel ales, dacă va corespunde, va fi definitivat.

4. Postul trebuie ocupat imediat după alegere.

Marghita, la 15 Martie, 1912.

Diracțiunea.

Caut

un candidat de avocat

cu praxă și condițiuni favorabile

Dr. Aurel Nyilvan,
advocat, Șomcuta-mare.

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. dame din loc și provincă că *mi-a sosit* pentru sezonul de primăvară și vară

totfelul de pălării pentru dame

din Paris și Viena.

Primește transformări de pălării pentru dame.

Pălării de doliu totdeauna am la dispoziție.

Roagă binevoitorul sprijin:

AMTMANN M.

BINETH
IGNACZ

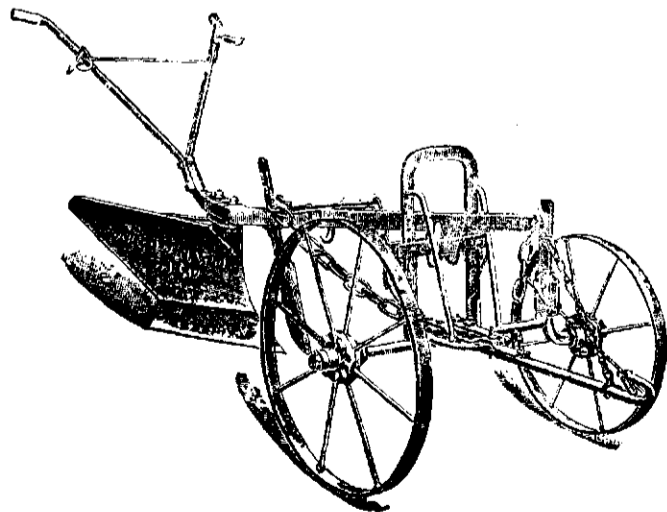
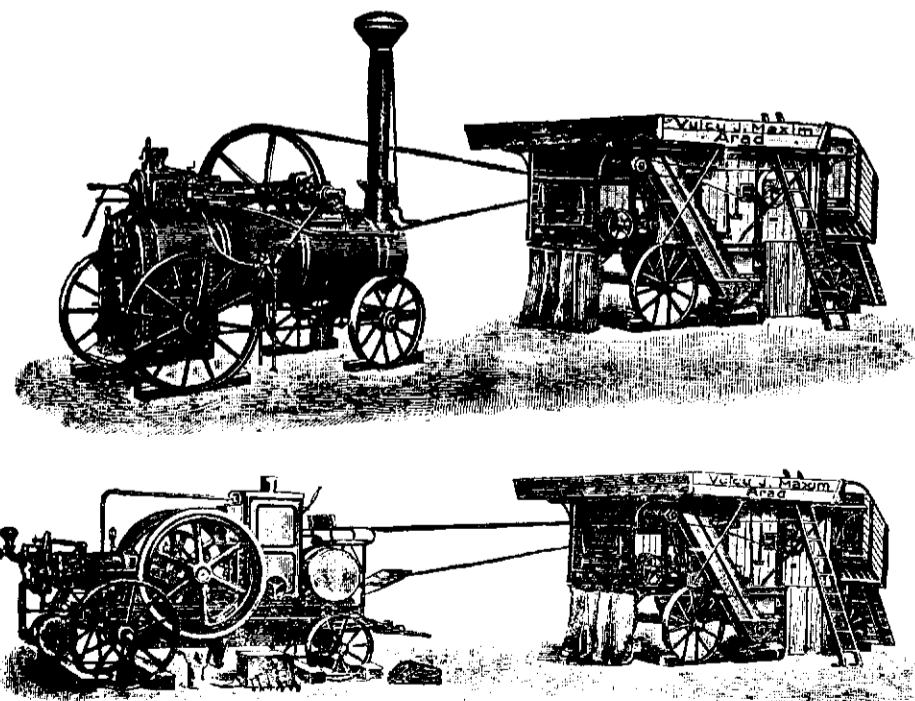
ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

Atrag atențiunea on. public și recomand magazinul meu bogat asortat cu tot felul de pielării din patrie și străinătate. Comandele din provincă se execută prompt și conștiințios. Pregătesc părți superioare moderne pentru ghete.

Telefon nr. 828.

MAXIM I. VULCU fabricant de mașini :
ARAD, Strada Fábían László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptuesc în prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu transmission.

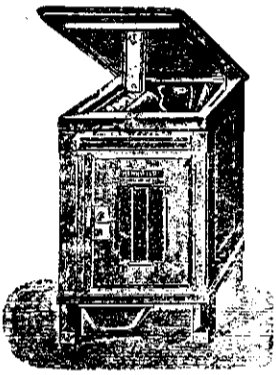
Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábían László, (lângă gara mare).

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Dulapuri de gheață sistem
IGNÁCZ HENNEFELD, brevete
Budapesta VI, strada Gróf Zichy Jenő nr. 5.
(Lângă Váci-körút).

Înăuntru sunt trase cu plăci artistice de piatră care nu se ruginesc, nu se oxidează și nu se murdăresc, astfel că chiar și din singurul motiv al curățeniei sunt cele mai recomandabile. Toate dulapurile de până acum sunt învelite în tinichea de fier, care se ruginește, se oxidează și murdărește, fiind trebuință de o continuă reparație. La cele sistem Hennefeld este exchisă reparația. Nu au cep pentru scurgerea apei, ci în josul dulapului un mic rezervoriu, unde se strânge apa. Partea unde se pune gheața se poate scoate ușor. Gheața în dulap este la loc uscat prin ceea ce se ajunge la economie de 60% de material.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

PRIMA FABRICĂ de MOBILĂ în VÂRȘET
LEONH. SCHULZ

PROPRIETAR:

Văduva HUGO APFELBAUM

CEL MAI MARE DEPOSIT DE
MOBILĂ ÎN UNGARIA DE SUD.

CALITATE PRIMĂ! — PRODUCERI PROPRII
PREȚURI MODERATE.

VÂRȘET STR. KUDRITZER
No. 11 și 16.

(TÂRGUL LEMNELOR). — ÎNTEMEIATĂ LA 1865.

FISCHER TESTVÉREK

fabrică de rolete, ingrădituri, site,
: : rolete de oțel și matrațe : :

ARAD, József főherceg-ut nrul 18.

Fabrica: Kossuth-utca 45.

Recomandă în atenția on. public tot-
felul de lucruri de brânze, cari se află
în magazinul firmei, cu prețuri ieftine.

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru □

Catalog la dorință gratuit.

Telefon 557.

KOHN JAKAB

VĂPSITOR ȘI ZUGRAV.

ARAD, STR. WEITZER-JÁNOS 17.

ANGAJEAZĂ ORICE LU-
CRARE DE SPECIALI-
TATE. EXECUȚIE
SOLIDĂ CU PREȚURI
SCĂZUTE. LUCRĂRI
PENTRU PROVINCIE SE
EXECUTĂ PROMT ȘI
ELEGANT.

GYAPJAS LAJOS

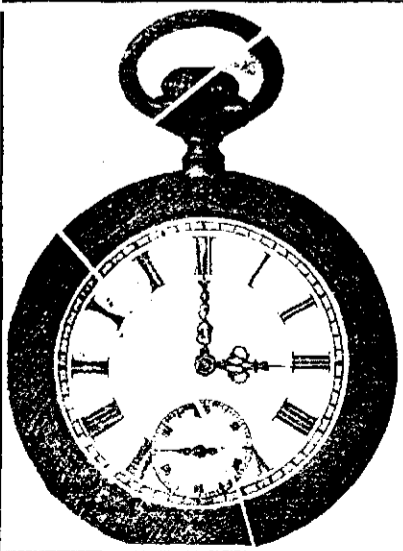
măestru zidar diplomat

ARAD, str. Illés nr. 38.

(Casa proprie).

Primește ori-ce lucrări
: în brânza aceasta. :

Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețu-
turile cele mai moderate.

Cele mai bune **oroloage**
Cele mai solide și **juvaericeale**
cele mai moderne
atât pe **bani gata**, cât și în
rate pe lângă **chezășie de 10**
ani cu prețuri ieftine, liferează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință
în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez. că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (ad. scriu că au citit anunțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Licitație
concesionată
de autorități

Hoffmann

Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Telefon nr. 10.

Vinde

în cantități mari și
pe prețuri foarte re-
duse articole de : :

calitate bună

Cu bani gata va avea
rara ocaziune a-și
procura orice pe pre-
țuri ce se vor stabili
prin învoială obiec-
tele ce ar dori.

Săptămâna aceasta dan-
dele și cordele ce au mai
rămas.

Vânzarea nu va ținea decât
scurt timp.

23 metri pânză 6-650, 7-750.

Calitate corespunzătoare ori
cărui scop.

Șifonuri Schroll de toate calită-
țile, a'bituri pentru masă, mă-
saie și șervete cu prețuri scăzute.

Pardesiu pentru dame 750-950
fl. Se găsește de toate culorile.

Pelerine pentru fete începând
dela 250 fl.

Rog priviti galantarele mele.

Jupoane de postav pentru femei 250 fl. Preț de reclame mai fine 350-475.

Chorazi negri și suri pentru copii pe prețuri nimitor de scăzute.

Lăptăria din Arad

aduce la cunoștința on. public, că excelentele cașuri de desert le vinde cu următoarele prețuri:

Imperial (cu semnătură de aur) 1 bucată	—	32 fleri
„ (cu semnătură vânăta) 1 „	—	22 „
Romandour — — — 1 „	—	70 „
Crema de smântână — — — 1 „	—	32 „
Alföld-gyöngye — — — 1 „	—	24 „
Piccolo — — — 1 „	—	16 „
Desert pentru gustare de dimineață 1 b.	—	16 „

Considerând, că în postul mare consumația e foarte mare, on. public își poate procura cașuri fine și proaspete cu prețuri moderate.

Zilnic iaurt proaspăt, care nutrește, înviorază și vindecă.

Localurile noastre de vânzare: strada Carolina nr. 7. Strada Forray (în palatul Nádasdy). — Str. Széchenyi („Millenium“).

Comandele cu poșta conștiințios și punctual.

Premiat cu medalia de aur.

Fondat: 1867.

EMERICH BOKODY și FIUL

Atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică
SIBIU—NAGYSZEBEN strada Sag nr. 32.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a garderobelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc. în bucate gata sau desfăcute deolaltă, pe lângă o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă.

Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore.

Haine de doliu se execută cât se poate de repede.

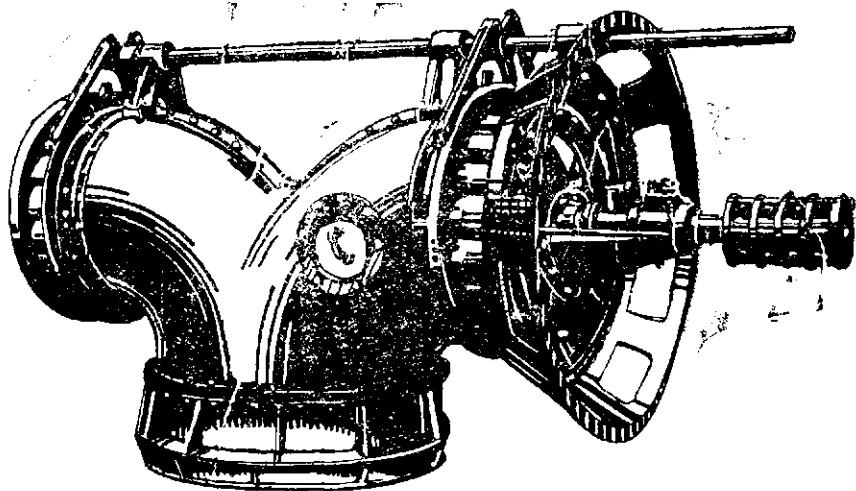
FRĂȚII SCHIEL

fabrică de mașini, stabilimente pentru edificare de mori, turnătorie de fer în

BRĂȘOV.

Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.

Efectuește stabilimente de turbine, motoare și locomobile de ulei brut, „Corona“, mori mănate cu motoare și apă, stabilimente electrice, stabilimente de transmisie, mașini de scărmanat, și de tors lână.

FRANCIS-TURBINE

în cea mai bună și aprobată executare și cu efect cel mai mare și avantajos.

Nouă prăvălie de pălării moderne pentru dame în Arad

Am onoare a aduce la cunoștința bunăvoitoare a m. st. doamne din loc și provincie, că mi-am deschis în edificiul „Crucea Albă“ din Arad str. Deák Ferencz

prăvălie de pălării moderne pentru dame

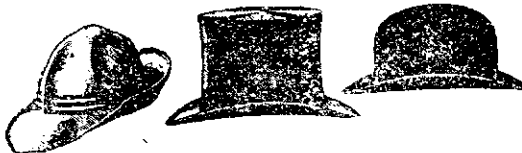
cu cele mai noi reviste pentru pălării moderne de dame. În urma experienței făcute în patrie cât și în străinătate mă aflu în plăcuta poziție, de a putea oferi mult stim. cumpărători în orice timp cele mai elegante pălării și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Pălării de doliu atât gata cât și la comandă se pun îndată la dispoziție. : : Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin.

Cu toată stima: **ADEL LOVASY.**

Să sprijinim industria locală!

Cel mai mare depozit de pălării din Făgăraș și împrejurime a lui
IOAN WELTHER MĂESTRU de pălării
FĂGĂRAȘ, piața Ferencz József-tér 17.

Recomandă în atențiunea m. st. public din loc și împrejurime depozitul său foarte bogat în pălării, de cea mai

bună calitate pentru femei, bărbați și copii, precum și pălării de model pentru femei după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Budapesta, și șapei de sport pentru copii, pălării de sport dela 1 cor. 40 fl. în sus. Are în depozit străcurătoare de vin și rachiu. Călcatul cilindrelor se execută la moment. Primesc curățirea și văpsirea pălărilor pe lângă prețurile cele mai favorabile.

Preluare de prăvălie!

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public cumpărător că

prăvălia de coloniale

alui Karácsonyi János din strada Erzsébet-körut nr. 5 am preluat-o și referindu-mă la cunoștințele noastre câștigate atât în loc cât și în capitală ne aflăm apti de a satisface toate cerințele on. public.

Totdeauna ținem în prăvălie toffelul de coloniale și delicatose ca, cașuri mizeluri, excelente vinuri de podgorii, șampanie din Franța și patrie și liquaruri franceze, precum și toffelul de sănătate pentru zarzavaturi și legume.

La comande cu cea mai mare bunăvoință le expedăm acasă.

Cere binevoitorul sprijin

VASILE ȘIRIAN
și soțul

Să sprijinim pe români!

THE VERA

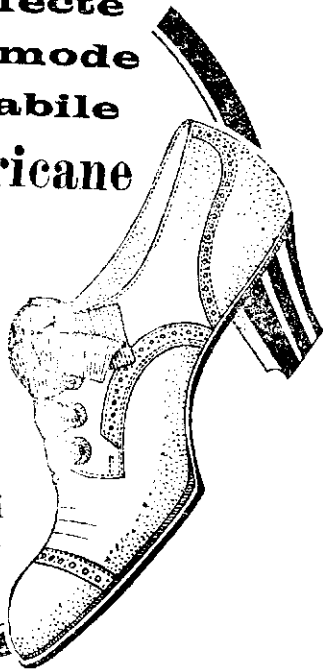
American Shoe

**Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americane**

Gesetzlich geschützt.

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa

ARAD. Telefon 442.

Cereți prospect!

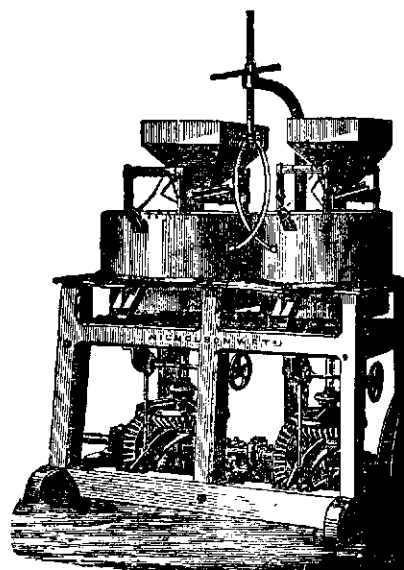
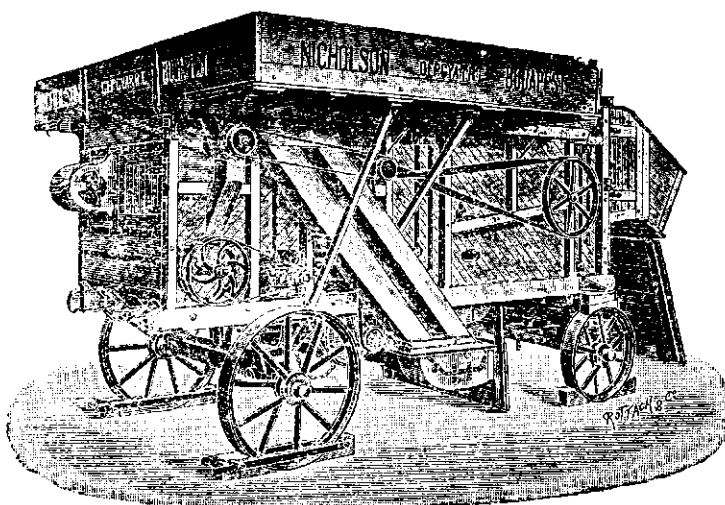
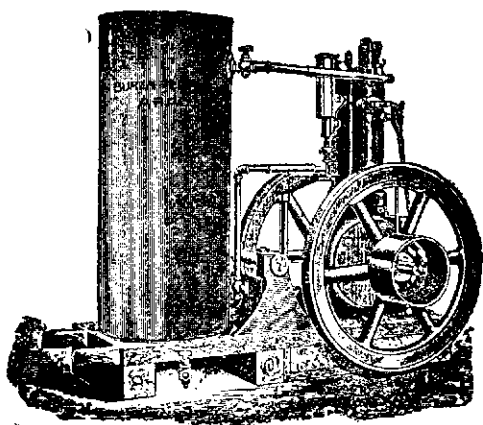
Nr. telefonului 604.

FRĂȚII BURZA

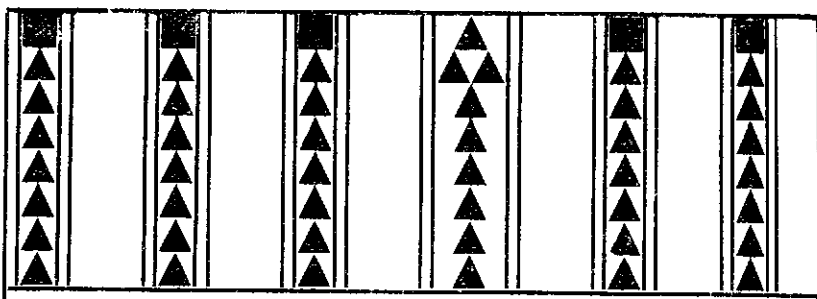
Cea mai mare firmă mănăască din Ungaria

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1
(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** aranjăm **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot felul de **motoare** cu benzină cu oleu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate pe lângă plățire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuroși, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter „Catalog trimitem gratuit“.

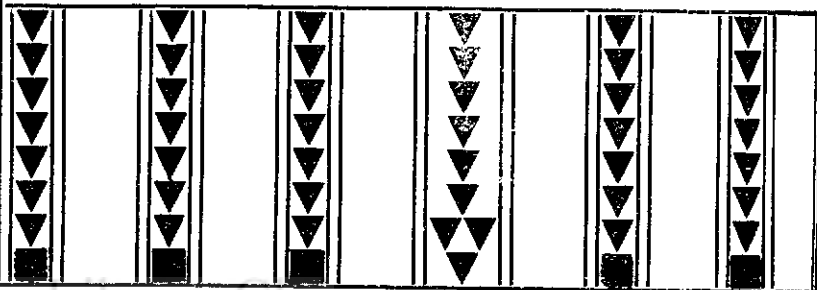

La tipografia „CONCORDIA“ din Arad, strada Zrinyi nr. 1/a se află de vânzare frumosul roman, scris de marele filo-român BJÖRNSTJERNE
::: BJÖRNSSON :::

„MARY“

Traducere liberă de HOREA PETRA-PETRESCU.

Prețul unui exemplar 1 cor. + 10 fileri porto. La comanda de 10 exemplare se expediază franco. :: Pentru România și străinătate 1.20 Lei + 20 bani porto.

Nr. telefonului 604.

Pregătește: butoaie, vane
 în ori-ce mărime; din lemn de stejar
 uscat și alb, pe lângă garanță. — Pri-
 mește ori-ce comandă mare, aranjament
 compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!
 FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE
WESZELY BÉLA
 PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,
 → LIPOVA. ←

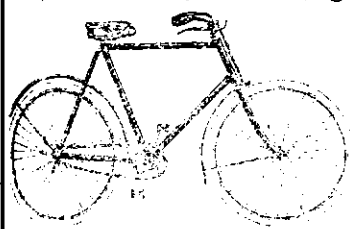

Szántó Jenő,
 mehanic în Dés.

Recomandă fabricatele
 cele mai bune de

mașini de cusut,
 mașini de scris,
 gramamafoane
 și biciclete

precum și atelierul său pentru reparații.
 Ține în depozit biciclete nouă și uzate dela
 65-110 fl., precum și diferite piese pentru
 mașini de cusut, biciclete, gramafoane și
 mașini de scris pe lângă prețuri ieftine.

CĂRAMIZI

se capătă la subscrisul din fabrica lui de
 cărămizi de lângă apropierea gării.

KIRLE ANTAL,
 Arad, Florián-u. 6. b.

Dacă stropești cu „FORHIN”

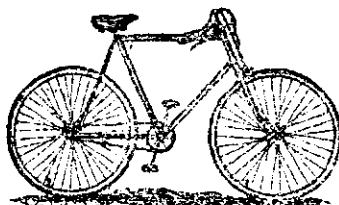

I - ai mai pu-
 țină bătaie
 de cap,
 II - a lucru
 mai puțin,
 III - a cheltuială
 mai puțină!

deoarece „FORHIN”-ul este
MICTURA DE BORDÓ
 adesea îmbunătățită. Se lipește
 ușor chiar și de frnzele umede.
 La ori-ce brumă poți se
 stropești, nelăsând nici un
 fel de sediment (drojdie).
 Multime de scrisori de mul-
 țămintă și recunoștință.
 Pregătim invenția drului Aschen-
 brandt de Rézkénpor și Bordoipor.
 Cere prospect gratuit și franco
 dela fabrica
„FORHIN” BUDAPEST, VI.,
VÁCZI-ÚT 93.

BICICLETE

de renume mondial:
THE CHAMPION
 și **PREMIER**

cu osie campanilară,
 roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă ga-
 ranță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără
 nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor
 precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca
 gumă interioară și exterioră prima calitate, sonerie,
 lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — In
 urma circulației mare unde în toată Autro-Ungaria
 trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La
 cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.
 Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II, Margit-körut 6.
 Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Premiat la a. 1902 din partea expozi-
 ției industriale din Becicherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS
 păpușar,
 — Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de
 piele, păsă, mătase și catifea, pentru băr-
 bați, dame și copii cu prețurile cele mai
 ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis
 gratuit. — R-vinzătorilor li-se dă rabat.

ARAD, WEITZER-U. 13.

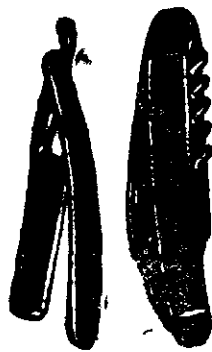
D-na SZALKAI ÁRMIN

lucrează în timpul cel mai scurt în atelierul
 său de **BRODĂRII ȘI ALBITURI,**
 trusouri complete pentru femei,
 bărbați și copii, lucrate artistic
 și cu gust. — Brodării
 albe și colorate, lu-
 crări cu aur, albi-
 turi, batiste, servete,
 millienuri, perini pentru
 divan, se află gata și se vând
 cu preț ieftin, — se află și nelucrate.
Domnișoare se primesc spre instruire.

Szighety Sándor

atelier de cuțite și točilărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
 Colțul Străzii Király.

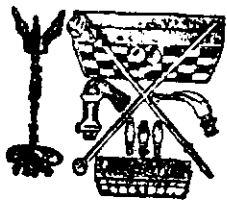
Se recomandă pentru **ascuțirea și repara-**
rarea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de
 bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de u-
 nelte și utensilii pentru
 barbieri, ca foarfeci,
 brice și curele de as-
 cuțit etc. etc. precum și
 cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se as-
 cut două briciuri gratuit
 dacă trimiți 12 deodată.

Comandele se execută
 pompt și conștiințios.

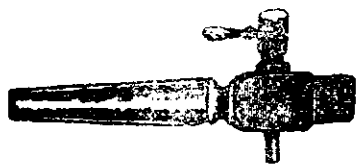
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

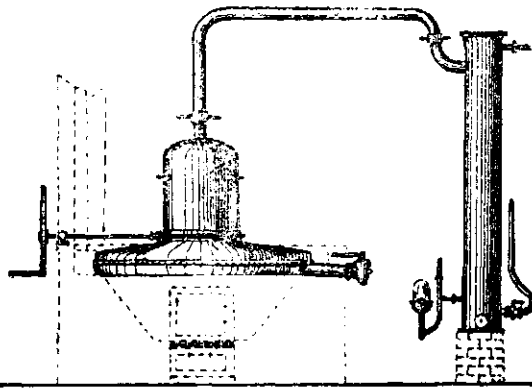
Primește spre efeptuire și reparare totfelul de lucruri
 aparțin acestei branșe, precum: popice și bile, dopuri
 și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână,
 articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri
 pentru biliard; domino, șah
 și totfelul de decorații, la
 mobile, etc., cuire ș a.

Comandele se efeptuesc
 prompt și conștiințios.

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă
 Ujpest Lőrincz-u. 7. (în casa proprie.)

Fabrică și liferează, în cea mai excelente execuție: **CAZANE** de fier

de fier
 rachie, precum și
**garnituri com-
 plete** pentru fa-
 brici de bere, al-
 cool și rachie, mai
 departe vane de
 scăldat, — sobe
 pentru camere de
 baie, cazane și căl-
 dări cu vatră și în
 fine țevi de ară-
 mă roșle cu pre-
 țurile cele mai ieft-
 ime. Catalog tri-
 mit gratuit.

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor grcat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericii noui zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH

fotograf

Sibiu — Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

Execută toffelul de icoane artistice.

Plantinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea, copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe că atelierul acesta în privința mărimii este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Cu deslușiri servesc.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

GEORGE RUMMEL

SIBIU, HONTERUSGASSE Nr. 5.

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stim. dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu le execut în 12 ore. — Convingerea e siguranța cea mai bună! — Rugând sprijin

Cu stimă:

GEORGE RUMMEL

Cum să ne apărăm contra durerilor de stomac ? !

Contra durerilor de stomac, foarte lăfite în timpul mai nou între omnire, trebuie să ne apărăm dela început, folosind spre acest scop

Nectarul Dr. Engel

căci, un stomac sănătos și o bună mistuire, formează fundamentul unui corp sănătos. Cine dar vrea să-și mențină sănătatea până la adânci bătrânețe, se întrebulește

Nectarul Dr. Engel

renumit în urma succeselor de până acum !

Acest nectar compus din diferite sucuri aromate și vin, exercită în urma compoziției sale o influență binefăcătoare asupra mistuirii, e asemenea unui licheur de stomac, ori vin de stomac și nu are absolut nici o urmă stricăcioasă. Sănătoși și bolnavi pot așadar lua Nectar fără a-și strica sănătatea. Nectarul ajută cu o întrebuițare rațională la mistuire și la formarea sucurilor

Astfel se impune tuturor, ce volesc să aibă stomac sănătos, întrebuițarea

Nectarului Dr. Engel

„Nectar”-ul este un excelent mijloc întâmpinarea catarului, sctreurilor durerilor de stomac, a mistuirii anevoioase, și a greței. Se mai întrebuițază contra contipației, a colicei și a palpației de inimă. Aduce somn și apetit, fiind bun contra insomniei, indispoziției durerilor de cap și acceselor rezvoase. Fol sit în cercuri mai largi s'a constatat că aduce veselie și poftă de viață.

NECTARUL se poate cumpăra în sticle de 3 și 4 coroane în farmaciile din Arad, Ujarad Glogovác, Gyorok, Ménes, Paulis, Lippa, H-degkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornya, Világos, Egres, Nádas, Berzova Orzifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogar s, Szerb-Sz.-Péter, Perjamos, Szemlă, Szárafalva Nagylak, Palota, Alberti, Mezöhegyes, Batonya, Marczib, Dombegyháza, Kurtics, Uj Szent-Anna, Pankota, Silingyia, Taucz, Szlatinaa, Baja, Kaprucza, Brestovác, Rékás, Gyarmata, Bruckenaus, Zsadány, Szent-András, Kis becskere, Mehala, Temesvár.

Păzițivă de imitații!

Cereții expres „Nectar Dr. Engel”.

Nectarul meu nu e ceva miraculos. Are următoarea compoziție: Samos 300-0, Esența de vin 150-0, Sirop de micură 100-0, Vin roșu 100-0, Sirop de cireșe 100-0, Sirop de fragi 20-0, Aromă de Veremít 30-0, Anis etc. . . á 100. Aceste se mestecă.

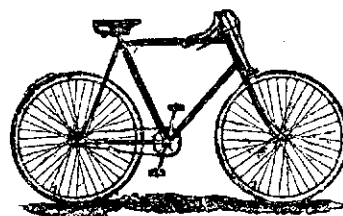

Cele mai bune fabricații de

PUȘTI de VÂNAI

puști flobert, revolvere și piștoale Bulldog, pecum și toffelul de gloanțe și praf de pușcă, cu prețuri ieftine.

Cele mai excelente fabricații de
MAȘINI DE CUSUT
pentru familii și industrie.

BICICLETE

să căpătă cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă plătiri convenabile în rate.

Mândria oricărei gospodine este pâinea bună și frumoasă! În locul dospirii îndelungate și frământării oboșitoare, este de recomandat mașina „IDEAL” pentru dospirea și frământarea pâinei, premiată în mai multe rânduri, la expoziția de lucruri casnice din Timișoara 1908 distins cu »Medalie de aur« și »Diplomă«.

Toate aceste se pot comanda dela

KALENDA JÁNOS

Nagyvárad, Piața Szent László-tér.